

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 90 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.

Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

Taktika komunizma v sedanjem trenutku

Razpust komunistične stranke, ki jo je te dni sklenil zvezni svet republike Švice, nudi priložnost, da se osvetli stališče in delovanje mednarodne komunistične organizacije, takomenovane Kominterne, ki jo vodi vlada Sovjetske Rusije, oziroma Stalin.

Švica je kmalu po ustanovitvi in ustalosti boljševiškega režima prekinila svoje diplomatske zveze z Rusijo, ki je prešla v roke boljševiške diktature. Zato pa je Komintern napenjala vse sile, da bi s svojo propagando izpodkopala temelje švicarske demokracije, ki je ena najbolj svobodoljubnih na svetu. Toda Švica se je znala dobro braniti, čeprav revolucionarna propaganda ni štedila s sredstvi in je imela svojega najboljšega pomočnika v močni socialnodemokratski stranki, ki je sicer bila s tretjo internacionalo bolj za svoj obstoj, je pa deloma nevede po sami logiki dejstev, deloma pa zaradi boljševiških simpatij velikega dela svojih članov orala tla za boljševiško seme. Seveda je Komintern izrabljala zlasti obdobja gospodarskih kriz, da bi tako ali drugače omajala švicarsko demokracijo in ji zadala zadnji udarec. Ko je leta 1936 gospodarska stiska zajela švicarsko industrijo, posebno urarsko, ki je morala odpuštili veliko število svojega delavstva, si je šef švicarske socialne demokracije, znani skrajno levo usmerjeni Nicole prizadeval, da bi Bern navezal diplomatske stike z Moskvo, kar naj bi omogočilo, da bi našli švicarski urarski delavci zaposlitev v Rusiji, ki tega blaga, katerega sama skoraj nič ne izdeluje, od nekdanj zelo potrebuje. Toda švicarski zvezni svet ne, kljub velikemu pritisku ni pristal, z motivacijo, da sta Komintern in sovjetska vlada dejansko eno in isto in da demokracija švicarske države ne more in ne sme odpirati vrat za propagando, ki ne dela nobene razlike med osvajalskimi in miroljubnimi narodi in vse meče v en koš, češ da je tudi švicarska demokracija »buržujska in kapitalistična«.

To je bilo v času, ko je Komintern svojo revolucionarno delovanje ogrinjala v plašč ljudske fronte, ki je tudi v Švici, predvsem v Zenevi, kjer je veletrdnjava švicarskih marksistov, močno begala duhove in ujela na limance lahkoverne ljudi, ki so verjeli, da je boljševizem res postal prvi zaščitnik evropske demokracije. Odločnemu takratnemu predsedniku švicarske zveze, katoličanu Mottu, se je predvsem zahvaliti, da švicarsko ljudstvo ni nasledilo tej prevari. Ker pa ima Komintern švico prav posebno zapisano na svojem programu zrevolucioniranja vsega sveta, komunistična internacionala ni položila orožja in je začela z novim zaletom svojo propagando lani, ko je izbruh svetovne vojne tudi švico spravil v veliko stisko in ji nalaga čedalje večje žrtve za obrambo nevtralnosti in neodvisnosti švicarske republike, v kateri so moški že ves čas pod orožjem, tisti, ki so ostali doma, pa se morajo boriti z draginjo, delnim pomankanjem in drugimi težavami, ki jih od tujkega prometa razvijena švica do zdaj ni poznala. Toda demokracija švicarski narod se tudi zdaj ne da omajati. Vlada je prepovedala pred meseci marksistična lista »Le Travail« in »Le Droit du Peuple« z utemeljitvijo, v kateri se ugotavlja, da je socialistična stranka švice postala že čisto revolucionarna in da je Nicole v reviji »Die Welt« od 8. novembra slavil boljševiško oktobersko revolucijo ter svoj članek zaključil z besedami, da »švicarski delavci vedo, da oktoberski duh pomeni za nje odrešenje in osvoboditev.« Prepovedi komunističnih listov je sedaj sledil razpust stranke, ki ima na programu strmoglavljenje svobodoljubnega švicarskega režima, ki naj bi ga švicarji zamenjali za najhujšo diktaturo, kar jih pozna svetovna zgodovina.

Zelo zanimivo je izvedeti podrobno stvari, ki so izzvale sklep švicarske zvezne vlade, ki je v duhu svoje skrajno liberalne ustave in postavodaje 22 let trpela neprestano hujskane na revolucijo, državljanski razor in vojsko. »St. Galler Tagblatt« je že pred več kot dvema meseci v številki od 20. septembra osvetlil propagando Kominterne, kar mora zanimati vse svet, ker tudi drugod komunisti delajo po enih in istih navodilih, ki so jih dobili od moskovske centrale. Iz teh razkritij izvem, da je bilo komunistom po smrti Trockega letošnjega leta naloženo, da naj pridobijo zase trockiste. Ta okrožnica se nahaja v rokah švicarske zvezne vlade in bi jo lahko, če bi nam gopušal prostor, navedli dobesedno. Okrožnica torej opominja komuniste, da je demokracija obdobje Kominterne — mišljen je manever z ljudsko fronto, ki naj bi bil pridobil za Sovjetijo in njeno politiko vse demokracijske elemente, da bi nevede pomagali pripraviti državljansko vojsko in komunistično revolucijo — minulo in da poizkus ljudske fronte ni bil ničesar drugega kakor taktična poteza, ki v ničemer ni izpremenila stališča klasične pravovernosti (ortodoksije) Ljeningove stranke. Potem nadaljuje, da Moskva od avgusta leta 1939 naprej vodi vojsko proti sedanjim imperialističnim vojni in da je v tem oziru Stalin na isti liniji s stališčem pokojnega Trockega. Vse druge točke, ki so sporne, pa naj se odstranijo s prijateljskimi debatami. Trockiste je torej treba na vsak način pridobiti (v Švici so namreč trockisti med izobraženci v večini). Potem pravi okrožnica Kominterne, da je stališče Sovjetske Rusije v sedanjih vojski edino pravilno, ker Sovjeti zagovarjajo čimprejšnji mir, češ da gre zgolj za borbo velekapitalistične buržoazije, čigav kapital bo zavladal svetu, oziroma ohranil oblast nad njim.

Najzanimivejše pa šele pride. Okrožnica komunistične internacionala pravi, da je treba

SLOVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Trajni grški napadi v Albaniji

Poročila iz Aten pravijo, da so Grki že zasedli luko Santi Quaranta in da se bije boj za Argirokastro - Poročila iz Rima govorijo o hudih protinapadih in srditih bojih v zraku

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 5. decembra. AA. Stefani: Službeno poročilo št. 181 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Na grškem bojišču so se včeraj razvijali napadi in protinapadi na odseku dveh armad. Naši bombniški oddelki, med katerimi so bila tudi letala strmojavci, so v učinkovitem sodelovanju s skupinskimi silami bombardirali vojaške naprave, ceste, mostove, kolone in kamijone, s katerimi se preskrbujejo sovražniki, kakor tudi korakajoče čete. Večkrat je bil izveden napad na cesto Premeti-Parati, ki je bila na več točkah presejana. Bombardirana so bila tudi oporišča na Krfu in v Prevezi. V borbi med skupino naših lovskih letal in enim sovražnikovim oddelkom je bilo zbitih šest sovražnikovih lovskih letal. Dve naši letali se nista vrnila.

Dne 29. novembra je naša podmornica Delfino potopila neki grški rušilec v Egejskem morju.

Italijani o letalski bitki nad Tirano

Tirana, 4. decembra. Posebni dopisnik agencije Stefani javlja: Ko je bombardiral vojaške objekte v Grčiji, je oddelke italijanskih letal naletel na povratku na šest sovražnikovih lovskih letal, ki so leteli za italijanskimi letali priletela nad Tirano. Nad Tirano pa so italijanska letala napadla sovražnikove lovce ter jih v plamenih zbilala navzlic poskusom, da bi pobegnili iz borbe. Kakor se tudi druga angleška letala, ki so se drznila leteti nad Albanijo, tako se tudi teh šest lovskih letal ni več vrnilo domov.

Grška poročila

Atene, 5. dec. t. Atenska agencija: Poročilo št. 39 grškega generalnega štaba se glasi:

Severno od mesta Premetija je nastopilo naše topništvo in zlomilo sovražni odpor. Sovražnikovi tanki so napadali na obeh straneh doline, toda napad je bil odbit. Po končanih bojih so grške čete zasedle Premeti. — Pri tej priložnosti smo ujeli 500 sovražnikov, šest težkih topov ter mnogo lažjega orožja in municije. — Zahodno od Podgradca so se zadnjih 24 ur razvijali hudi boji, ki so se končali uspešno za grške čete. — Grško bombno letalstvo stalno sodeluje z vojsko pri preganjanju sovražnika in napada sovražnikove postojanke, kakor tudi njegove motorizirane kolone, ki prihajajo na fronto. Ena sovražna letala je bilo sestreljeno.

Zastopnik propagandnega ministrstva je razlagal pri konferenci tiska položaj na fronti in pojasnil uradno vojno poročilo z novimi podatki s front v Albaniji. Tako so se grške čete po srditih borbah na nož približale pristanišču Santi Quaranta na skrajnem jugu Albanije. Grške čete so napravile prehod čez močvirje, čez katerega so privlekli tudi topove ter začele mesto obstreljevati tudi z juga. Sovražnik se je junaško boril, toda moral se je umakniti ter se iz Santi Quaranta, v katerega predmestij stojijo že Grki, umika nazaj proti kraju Hamara. Podoben je položaj pri Argirokastri, kjer so Grki nasprotnika tako rekoč že okrog in okrog obkolili. Tudi to mesto Italijani zapuščajo in se umikajo proti severu, sle-

Fronta v Albaniji se je premaknila v toliko, da so Grki že v zalivu Santi Quaranta na spodnji konici Albanije, v sredini tik pred Argirokastrom in pri Premetiju, ki je zaseden, na severu pa že 20 km zahodno od Podgradca

predočevati masam, kako ča buržoazija izrablja vojno za to, da se s podraževanjem živil obogatevijo in zamenji demokracijo režim z avtoritarizmom. To da se godi tuoi v Švici. Komunisti naj vrinejo v vse stranke in pokrete svoje ljudi, ki naj izrabljajo raznoglasja in spore med strankami in strujami buržoaznega sveta v to, da se ruši ideologija in moč vladajočega razreda. Zlasti je treba pridobiti delavske sindikate in je treba delavcem dopovedati, da zanje ni druge osvoboditve, kakor da se pridružijo komunistični internacionali. Demokratske elemente pa je treba pridobivati tako, da se »podčrta težki položaj Švice, avtoritarna tendenca zvezne vlade, miroljubnost Sovjetske Rusije in njeno prijateljstvo do malih narodov, katerim je pomagala, da uresničijo

deč dolini reke Drinos proti Tepeleniju, ki so ga kot važno križišče zadnje dni obdelavali angleški in grški bombniki. V dolini reke Vojuše so Grki zasedli važno prometno križišče Premeti, medtem ko se je nasprotnik moral umakniti po dolini navzdol do kraja Klisura (Kelo-cir), kjer pa je edini most pognala v zrak angleška bomba. Pri Podgradcu so Grki napredovali na Ostroviški planini, ki so jo vzeli, tako da sedaj z višine dol obstreljujejo cesto iz Podgradca v Elbasan.

Santi Quaranta in Argirokastro zasedena

Atene, 5. dec. t. United Press: Po še nepotrjenih poročilih so grške čete med silnimi pehotnimi in topniškimi boji vkorakale v pristanišče Santi Quaranta. Na srednjem odseku so baje Grki vkorakali tudi v Argirokastro in Premeti. Na službenih mestih se o teh napredovanjih do večernih ur še niso izrazili, marveč so dejali časnikarjem, naj imajo potrpljenje in počakajo na službeni vojni komunikaci.

Atene, 5. dec. Atenski radio sporoča zvečer, da so grške čete po srditih bojih potem, ko so pristanišče Santi Quaranta tako rekoč od treh strani obkolile, vkorakale v predmestje Santi Quaranta, iz katerega so se vse popoldne umikali Italijani. V pristanišču Santi Quaranta, ki ga Italijani imenujejo po ženi zunanjega ministra grofa Ciana, ki je hčerka Mussolinija, Porto Edda, se nahajajo štirje italijanski rušilci, ki imajo nalogo, da krijejo umik italijanskih čet iz mesta.

Poročila o vkorakanju Grkov v Argirokastro, ki so se razširila po Atenah popoldne, se do večernih ur niso potrdila.

Grki poročajo, da so včeraj v eni bitki zbili 13 nasprotnih letal

Atene, 5. dec. t. Atenska agencija: Včerajšnja sredi je bila velik dan za grško letalstvo. V sorazmerno kratki bitki so grška letala sestrelila 13 italijanskih letal. Bitka se je začela, ko se je večje število italijanskih letal prikazalo nad grškimi topniškimi postojankami. Grški opazovalci so jih opazili in takoj se je eno grško letalo spustilo skoraj navpično več tisoč metrov v sredino italijanskih letal. V nekaj sekundah se je dvoje sovražnih letal že zrušilo na tla. Potem so se grška letala kakor pes zagrizla v nasprotnika in ga niso več izpuščala. Tretje letalo se je kmalu zrušilo v plamenih. Nato so prišli nadaljnji grški lovci na pomoč in v hitrih presledkih so nasprotnika pobrali z neba. Osem letal je zgorelo, pet pa jih je bilo tako poškodovanih, da so morala na tla.

Angleški bombniki podpirajo grško napredovanje

Atene, 5. dec. t. Atenska agencija. Angleško letalsko poveljstvo poroča: Angleški bombniki vsestransko sodelujejo z grško armado. Na fronti napadajo italijanske kolone vojaštva in orožja, razdirajo prometne zveze in se bore z italijanskim letalstvom. Napadli so ponovno Valono, kjer je bila potopljena ena prevozna ladja. Bombardirani sta bili tudi mesti Elbasan in Berat, kjer so zbirališča italijanske armade. V letalski bitki nad Tirano in na drugih odsekih so angleška letala sestrelila 15 sovražnih letal. Voditelj skupine, ki je bombardirala središče italijanskega zbiranja v Tepeleniju, je po svojem povratku pripovedoval, da so se bombniki spustili nizko nad mesto, kjer so metali bombe na most, cesto in zgradbe, kakor tudi na motorizirane kolone nasprotnikov. Vse bombe so zadele in napravile velika razdejavanja. Voditelj druge skupine je poročal o napadu na mesto Kelocir (Klisura), ki leži globoko v soteski med dvema visokima in strmima planinama. Angleški bombniki so svoj posel opravili odlično. Pri povratku so videli italijanske lovce, ki pa niso napadli.

Napad na italijanski rušilec

Atene, 5. dec. t. Atenska agencija. Angleško letalsko sporoča: Skupina naših bombnikov je napadla enega izmed italijanskih rušilcev v Santi Quaranta. Dve bombi sta zadeli ladjo. Rušilec se je ustavil in se nagnil. Vsa letala so se vrnila. Druge skupine so tudi danes bombardirale prometna križišča pri Tepeleniju in ceste proti Elbasanu.

svoje težnje brez krvoprelitja (!) To delo je treba zaupati izbranim elementom, ki se znajo poslužiti vsake prilike, da pridobijo zase tako posameznike kakor mase ...

Vidimo torej iz avtentičnega dokumenta, da Sovjeti niso nič izpremenili, ne svojega načelnega stališča ne svoje taktike, da dosežejo svoje prekurzorske cilje s prevaro. Vojska naj izzove komunistično revolucijo, to je edini cilj te politike. Glavno taktično orodje pa naj bi bilo razkrajanje demokracije in vseh strank, struj in nazorov od znotraj. To naj bi doseglj v vse mogoče strankarske in strujarske kostume maskirani komunisti, ki naj bi se vtihotapili med dobre ljudi in v njihove organizacije ter tam pod geslom proti avtoritarizmu opravljali posle komunistične internacionalne. Dokument je tu. Znani stari trik, kateremu Evropa ne bo nasledla.

Z naše meje

Belgrad, 5. decembra, m. O današnjih bojih na grško-italijanskem bojišču poročajo iz Djevdelije naslednje: V teku vsega današnjega dne se je slišalo močno topniško streljanje, ki so ga spremljale tudi detonacije letalskih bomb. Okrog 10. ure je topovski ogenj dosegel svoj vrhunec. Navzlic slabemu vremenu je bilo letalstvo obeh strani zelo delavno. Boji so se zlasti razvijali na sektorju okrog Premetija, kjer so se utrdili Italijani. Zaradi svojih napadov na te postojanke imajo Grki precejšnje izgube. Italijansko letalstvo je bombardiralo Preveze in otok Zakintos. Po informacijah grškega časopisa so se zaradi slabega vremena Italijani umaknili v smeri Šimara—Klisura—Tepeleni. Po istih informacijah je poveljstvo italijanske vojske v Albaniji odredilo evakuacijo Santi Quarante.

Iz Bitolja pa poročajo, da se na severnem italijansko-grškem bojišču na sektorju okrog Podgradca ni zgodilo nič posebnega. Italijani še vedno držijo glavne položaje na Mokri gori in Kamiji, medtem ko so grške čete na podnožju teh planin. Zaradi visokega snega, ki je ponekod zapadel do 30 cm, ni mogoče voditi večjih vojni operacij. V teku današnjega dne so grške čete napadale, vendar pa niso dosegle pomembnejših uspehov. Po še nepotrjenih novicah vršijo italijanske čete pregrupacije zaradi slabega vremena in značajna ozemlja. Včeraj in danes je bilo navzlic slabemu vremenu zelo delavno italijansko letalstvo. Na našem ozemlju so slišali brnenje letalskih motorjev, pa tudi močne detonacije bomb. Na bojišču med Korčo in Podgradcem so Italijani bombardirali ozadje grške vojske in zveze, zlasti pa preskrbovalna oporišča.

Grki pred izbiro Angleži svetujejo pogon do morja

Atene, 5. dec. t. Associated Press. Vrhovni poveljnik grških čet v Albaniji se sedaj očividno nahaja pred usodno izbiro: ali naj zasleduje nasprotnika brez odhoda dalje s ciljem, da uniči italijansko armado v Albaniji, ali pa da prodira previdno in skrbi za redne zveze z ozadjem tako, da bi mogel pričakovati italijanske protiofenzive v utrjenih in z zaledjem zvezanih postojankah. Angleški vojaški svetovalci zagovarjajo stališče, da je treba zmago izkoristiti in na vsak način siliti do morske obale.

Angleški svetovalci stojijo na stališču, da bi bila velika pomota, če bi nasprotniku dali priložnost, da se spet zbere. Prometne zveze naj bi ne smeje igrati odločilne vloge. Kajti grške in angleške ladje bi prišle takoj na pomoč, kakor hitro bi grške suhozemske čete stale v bližini Valone in Drača. Ako bi Grki sedanjo ofenzivo nadaljevali do morja, tako pravijo angleški svetovalci, bi nastopila nevarnost za italijansko armado v Albaniji, da bi bila vsa zajeta, ker bi Italija ne imela možnosti vreči zadostne sile na albanska tla, da jo reši. Toda v grškem generalnem štabu odločitev še ni padla.

Turin bombardiran

London, 5. dec. t. Reuter. Skupina angleških bombnikov je ponoči bombardirala industrijske naprave v Turinu v severni Italiji, kjer je bilo povzročeno veliko razdejavanje. Piloti so še vedno videli požare, ko so se čez alpske vrhove vračali nazaj na svoje vzletišče. Ena angleško letalo se ni vrnilo.

Po dodatnem poročilu letalskega ministrstva so angleški bombniki bombardirali v Turinu tovarne »Fiat«, kjer je bila vržena serija bomb, toda glavni napad je bil na turinski arsenal, ki so ga angleški bombniki bombardirali dve uri. Nastale so velike eksplozije.

Afriško bojišče

Nekje v Italiji, 5. dec. t. Stefani. Poročilo št. 181 glavnega stana italijanske oborožene sile se glasi:

V Vzhodni Afriki so sovražnikovi motorizirani oddelki izvedli napad na neko našo postojanko zahodno od Tesenija, vendar pa so bili odbiti. Pri poletu sovražnikovih letal nad Sereno in Rindo ni bila povzročena nobena gmočna škoda niti ni bilo človeških žrtv. Naši lovci so zbili eno sovražnikovo letalo.

Sovražnikova letala, ki so priletela čez Švico, so metala bombe na Turin. Računajo, da je bil en mrtev in trije ranjeni v bližini neke bolnišnice in da se je pojavilo več požarov v barvalnem oddelku neke predilnice kakor tudi v tovarni preprog. Vsi požari so bili takoj zaždeni. Na vojaških ciljih pa ni bilo posebne škode.

Kairo, 5. dec. t. Reuter. Angleško vojno poveljstvo sporoča: Angleške patrulje so z uspehom napadle skupino italijanskih delovnih čet v odseku pri Kassali ter ji prizadele hude izgube. Zahodno od Galabata je angleško topništvo močno streljalo. Na drugih frontah ni nobenih posebnih novic.

Angleška letala so v zahodni puščavi bombardirala Sidi Barani, Eladem in Sollum Južnoafriška letala pa so bombardirala prometne poti in skladišča v Dumpsu vzhodno od Chelga v Abesiniji. Skladišča v Dumpsu gorijo. Železniška postaja je uničena, tovarni vagoni so razmetani. Skladišča naokrog pa porušena. Ena letalo se ni vrnilo.

Zemunska vremenska napoved. Oblačno in megleno. Tu pa tam sneg ali snežni dež. Toplota se bo dvignila v južnih krajih, v severnih pa ne bo nobene spremembe.

Novi nemški predlogi Turčiji

Odmik od Anglije, zato pa – nemška jamstva za neodvisnost – Turška vlada še ni odgovorila, le tisk že izraža stališče

Budimpešta, 5. decembra. t. »Pester Lloyd« *objavlja dalje poročilo o položaju v Turčiji ter v tej zvezi naglašja, da so med Turčijo in Nemčijo nova diplomatska pogajanja, o katerih se dobesedno izraža takole:*

V središču vsega diplomatskega delovanja v turški prestolnici stoji nemški poslanik von Papan, ki je imel dalje razgovore z zunanjim ministrom Saradzogom in s predsednikom republike Izmetom Inenijem. O teh razgovorih je le malo znano. Toda toliko je prišlo v javnost, da je nemški poslanik prinesel s seboj iz Nemčije in predložil turški vladi nove predloge, ki pa niso sestavljeni v kakšni ostri ali celo ultimativni obliki. Na podlagi informacij, ki so prišle v javnost, o kakšnem ultimatu ni govora, pač pa o nekem zadnjem poskusu Nemčije, da pridobi Turčijo za prijateljsko sodelovanje. Nemčija je v tej zvezi Turčiji ponudila tudi neka jamstva, toda za enkrat ni mogoče zvedeti niti za naravo teh jamstev, niti za njihov obseg. Zelo verjetno pa je nemška vlada izrazila svojo pripravljenost, da jamči za neodvisnost in nedotakljivost turške države za primer, če bi Turčija hotela svoje zaveznike odnosaše z Anglijo prekiniti in svojo nevtralnost na vsak način ohraniti. To bi bili politični predlogi, katerim je nemška vlada voljna dodati še gospodarske ugodnosti. Poslanik Papan je predloge že obrazložil in se je turška vlada o njih že posvetovala. To izhaja iz dejstva, da se je turški poslanik v Berlinu Cierede že vrnil nazaj na svoje službeno mesto iz Ankare, kamor je bil poklican na poročanje.

Kakšno bo stališče, ki ga bo Turčija zavzela do nemških predlogov? Uradnih pojasnil še ni. Toda v listih jasno izražajo mnenje, da se Turčija pogaja samo s tistimi državami, ki ji priznajo v naprej neomejeno in vsestransko neodvisnost in nedotakljivost njenega ozemlja. Turški listi brez

ovinkov pišejo, da način, kako je bila zajamčena neodvisnost in nedotakljivost Romunije potem, ko se je odrekla angleških jamstev, ne odgovarja turškim zahtevam. Turčija da se v sedanjih zunanje-političnih črti počuti dobro in da ji bo ostala zvesta še nadalje zaradi tega, ker je v glavnem zgrajena na zaupanju v svojo lastno moč in na jekleni volji vsega naroda zgrabit za orožje proti vsakomur in vselej, kadar bi bili neodvisnost in nedotakljivost Turčije ogroženi.

Kaj napovedu'e romunski list za april 1941

Bukarešta, 5. decembra. t. Associated Press: Veliko zanimanje je vzbudil v diplomatskih krogih članek, ki je izšel v listu »Curentul«, tembolj, ker je tisk sedaj pod najstrožjo cenzuro in smejo v javnost samo članki in mnenja, ki jih odobrava cenzurna pisarna državnega poglavarja. List »Curentul«, o katerem je znano, da je bil vedno v najboljših odnosih z Nemčijo, piše,

da pogodbe, s katerimi so male države pristopile k trojni zvezi, niso neko igrakanje, marveč, da jih je treba zelo resno vrednotiti. Zaključna doba sedanje vojne se bo pričela prihodnjega pomlad in takrat bosta velesili osišča od malih držav, ki so pristopile k trojni zvezi (Madžarska, Romunija, Slovaška), zahtevali, da bosta stavile na razpolago svoja prometna sredstva, svoja ozemlja in morda celo nekatera vojaška sredstva, ki jih bosta velesili osišča potrebovali za izvedbo svojih načrtov. Po končani vojni bosta velesili osišča

ustanovili novo zvezo evropskih narodov, ki bo imela svoj sedež na Dunaju, ki pa v ničemer ne bo podobna Zvezi narodov v Zenevi.

Izjava Saradzogla

Ankara, 5. decembra. m. TCP. V zadnji izjavi, ki jo je dal zunanji minister Saradzoglu, v kateri se je dotaknil svojega razgovora z veleposlanikom Nemčije von Papenom, je izrazil svoje prepričanje, da Nemčija nima nobenih teženj na Bližnjem vzhodu. Ureditev odnosov med arabskimi državami in možnost ustanovitve Zveze neodvisnih arabskih držav je problem, ki zelo zanima Turčijo, ker so Arabci njeni najbližji sosedje. Arabcem je treba prepušiti, da si sami izberejo obliko. Ustanovitve arabske zveze mora imeti nacionalno podlago. Vsako vmešavanje z druge strani bo Turčija smatrala za ogrožanje svojega zaledja na vzhodu ter je zato budno na straži zaradi varnosti svojih mej.

Sofija, 5. decembra. m. TCP. Politični krogi v Sofiji smatrajo, da je napad prof. Cankova na ministra za gradbe indirektni napad na ministra za kmetijstvo in da se za njim skriva poslanec sobranja inž. Ganev, ki je intimen prijatelj bivšega predsednika vlade Kiosevanova. Politični krogi poudarjajo, da v bolgarski vladi obstajata dve skupini. Ena se zbira okrog predsednika vlade Filova, druga pa okrog ministra za kmetijstvo Bagrianova. Bagrianova smatrajo kot človeka, ki ima največ upanja, da prevzame vodilno vlogo.

Sofija, 5. decembra. m. TCP. Danes bo prišel zadnji vlak z bolgarskimi izseljenci iz severne Dobrudže. To so izseljenci iz 250 vasi in 4 mest, skupno 6490 ljudi.

»Ethel Taylor«, »Amethyst«, »Elke«, »Colverton«, »Christmas Ross«. Izgubljeni so bili pri iskanju min, ki jih Nemčija skuša polagati pred angleška pristanišča, ki so sproti očiščena.

Napadi na Nemčijo

London, 5. dec. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Skupine angleških bombnikov so tudi ponoči napadle razne vojaške cilje v Nemčiji in v zasedenih krajih. Glavni napad je bil na industrijske naprave, petrolejska skladišča in prometne zveze v Düsseldorfu. Razstrelbine in zažigalne bombe vseh kalibrov so povzročile požare in huda razdejavanja. Podrobnosti bodo objavljene.

London, 5. dec. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča dodatno, da so angleške bombe, ki so padle na Düsseldorf in njegovo okolico, kjer so zadele industrijske naprave, povzročile velike požare in hude eksplozije. Angleški bombniki so poleg tega napadli tudi pristanišče Antwerpen in Calais ter številna letališča v zasedenih deželah. Vsa letala so se vrnila z operacij v Nemčiji.

Med najbolj prizadetimi tovarnami ob Renu pri Düsseldorfu so jeklarne Manersmann, kjer je zaposlenih 6.000 delavcev, nadalje železniška križišča v Derendorfu pri Düsseldorfu, ter pristaniške naprave ob reki. Napad na Düsseldorf je trajal skoraj brez prestopa 12 ur. En pilot poroča, da je našel 20 velikih požarov v Derendorfu.

Ameriška letala že na fronti Angleški strokovnjaki zadovoljni

London, 5. dec. t. Reuter. Na merodajnih mestih izjavljajo, da so ameriška letala že v službi na evropskih bojiščih. Tako so bila letala, ki so posnela slike italijanske vojne luke Taranto po bombardiranju, ki so ga izvedli angleški bombniki, ameriškega izvora. Angleški letalski strokovnjaki so navdušeni nad ameriškimi letali, ki se sijajno obnesejo. Letala vrste »Hudson« *so v službi angleške obalne obrambe in so odgovorni poveljniki z njimi nadvse zadovoljni. Kot lovec so se nad vse dobro izkazali tudi ameriški lovci vrste »Curtiss Hawk«, ki so dobro znani že iz bitk v Franciji, ker so se z njimi Francozi tako sijajno borili proti Nemcem, čeprav so bili Nemci številčno več kot desetkrat v premoči.*

Vojna na morju

London, 5. nov. t. Reuter. Admiraliteta poroča: Dosedaj so bili izgubljeni naslednji iskalci min:

Novi ogromni načrti Amerike: Atlantsko morje - do Cikaga

Washington, 5. dec. t. Associated Press. Jutri bodo prebrali Rooseveltovo izjavo k načrtom, da bi se reka Saint Lawrence uporabila kot velika pomorska pot, ki vodi od Atlantskega oceana do Velikih jezer v osrčju Amerike. Sodelovala bo tudi Kanada, ker bi bil novi morski rokav nekako na meji med obema državama. Ta predlog je bil stavljen že pred dvema leti, toda v kongresu so ga zavrnili zaradi nasprotstva od strani železniških družb, ki so se bale za svoj obstoj, ako bi veliki morski parniki po reki Saint Lawrence mogli neposredno v osrčje Amerike do Velikih jezer. Danes je položaj takšen, da bode morali vsi obziri pasti pred nujno potrebo, da re Amerika vsestransko usposobi za velike naloge, ki jo čakajo.

Roosevelt je pred svojim odhodom napisal spomenico na kongres, ki se bo jutri prebrala. V

njej pravi Roosevelt, da morajo Združene države na vsak način izgotoviti te velike pomorske poti do Cikaga in do sredine ameriške industrije. Načrti, ki so že izgotovljeni, bodo dali na milijone enot električne sile, ki je Združenim državam potrebna, da pospešijo proizvodnjo sredstev za narodno obrambo. Ta pomorski rokav, ki bo srce ameriškega kontinenta neposredno zvezel z morjem, pravi Roosevelt, je po svoji gospodarski važnosti enakovreden s Panamskim prekopom. Varnost Združenih držav je odvisna od tega, da se bo ta pot čim hitreje odprla.

Združitev angleškega imperija in Združenih držav S. A. v en sam svetovni imperij?

Berlin, 5. decembra. b. Tajna radijska postaja je v angleščini sporočila, da so na zadnji seji angleškega parlamenta govorili o zedinjenju Anglije in Združenih držav. Major Atlee je dal v imenu vlade informacije o stanju te zadeve. Ta predlog je v angleškem parlamentu dobil večino 609 proti 6 glasovom, ki so proti združitvi obeh imperijev. Seveda pa predloga ne morejo tako dolgo dati na glasovanje, dokler ne pride do glasovanja v ameriškem parlamentu, ki bo o tem pozitivno odločal.

Ameriška posojila Angliji

Washington, 5. decembra. b. Sir Frederic Phillips, predstavnik Bank of England je prišel na finančna pogajanja v Washington ter takoj stopil v zvezo z ameriškim finančnim ministrom Morgenthauom. Na vprašanje časnika, če je prišel zaradi podelitve ameriških kreditov Angliji, je sir Phillips izjavil, da je to vprašanje bodocnosti.

Z druge strani pa je znani tovarnar avtomobilov, Henry Ford, izjavil, da je on osebno pripravljen dati Angliji kredit, če bi ga angleška vlada zaprosila. Na konferenci tiska je dejal državni tajnik Cordell Hull, da je sedaj glavno vprašanje za Anglijo dobava potrebnih tovarnih ladij. Pozneje je dodal, da Anglija ne namerava prodati svojih posestev za afriške dobave.

Amerika gradi oporišče na Martiniqueu

Newyork, 5. decembra t. United Press. Države Severne Amerike bodo zgradile obrambna oporišča tudi na francoskem otoku Martinique. V to smer so bile po najnovejših poročilih poslane tri ameriške vojske ladje, od katerih je ena nosil-

Nov zakon o državljanstvu v Bolgariji

Sofija, 5. decembra. m. TCP. Včeraj so v sobranju pretresali načrt zakona o državljanstvu in so sprejeli več važnih sprememb v prvotnem načrtu. Po tem načrtu bodo tisti Bolgari in bolgarski državljani, ki so služili v vojski tuje države najmanj eno leto, morali znova prositi za bolgarsko državljanstvo. Prav tako morajo znova dobiti bolgarsko državljanstvo tudi osebe, ki so se borile kot prostovoljci v španski državljanski vojski. Prošnjo za podelitev bolgarskega državljanstva bodo lahko vložile tudi osebe, ki so napravile kako uslugo bolgarski državi. Osebe, ki so škodovalle interesom Bolgarije v tujini, ne morejo v nobenem slučaju dobiti bolgarskega državljanstva. V primeru, da državljanstvo že imajo, jim bo odvzeto.

Slepomišenje o K taiski Japonska zagotavlja Sevjetom, da protikomunistična pogodba ni naperjena proti njim

Moskva, 5. dec. t. Associated Press poroča, da je sovjetska službena agencija Tase objavila naslednje službeno poročilo o razgovoru med sovjetskim veleposlanikom v Tokiu in japonskim pomočnikom zunanjega ministrstva:

Pomočnik japonskega zunanjega ministrstva je pojasnil sovjetskemu poslaniku, da člen 3. v pogodbi med Japonsko in kitajsko vlado v Nankingu, ki govori o skupni fronti proti vsake vrste komunističnemu delovanju, ni naperjen proti Sovjetski Rusiji. Pogodba, ki jo je Japonska sklenila s kitajsko vlado v Nankingu, v ničemer ne zmanjšuje želje japonske vlade po zblizanju s Sovjetsko Rusijo. Sovjetski poslanik je vzel izjave japonskega uradnika na znanje ter je od svoje strani pristavil, da se odnosi Sovjetske Rusije do maršala Čankajškega tudi po pogodbi med Japonsko in Vancinjevo kitajsko vlado niso spremenili. Japonski uradnik je to izjavo vzel na znanje.

Associated Press pristavlja, da v diplomatskih krogih v Moskvi ne prikrivajo razočaranja, da je bil sovjetski veleposlanik v Tokiu sprejet od podreje. nega uradnika zunanjega ministrstva, ne pa od zunanjega ministra samega, kakor zahteva protokol pri takih objavah.

Nemčija ostane pri Čankajšku —

Budimpešta, 5. dec. t. MIT: Tukajšnji listi poročajo iz Berlina, da so na merodajnih nemških mestih v zvezi z ustanovitvijo Vancinjeve kitajske republike izjavili, da Nemčija še nadalje ohrani svoje dosedanje diplomatske zveze s kitajsko vlado maršala Čankajškega. Nemška vlada ne vidi nobene potrebe, da bi v sedanjem trenutku priznala kitajsko vlado v Nankingu, odnosno navezala diplomatske stike z njo.

Dva japonska generala ubita

Šanghaj, 5. dec. t. Associated Press: Neki kitajski mladenič je na ulici s revolverjem ustrelil dva japonska generala, ki sta jezdila po pešniški ulici. To sta generala Tapasaki in Nankane. Prvi je bil ubit takoj, drugi pa je pozneje podlegel poškodbam. To je prvi večji atentat v Pekingu odkar traja kitajsko-japonska vojna. Spravljajo ga v zvezo z atentatom na nankinški ekspres, pri katerem je našlo smrt nad 110 oseb, okrog 250 pa jih je bilo ranjenih.

Iz Alzacije ne bodo izgnali Francozov

Berlin, 5. decembra. b. Press Ass. Uradni krogi v Berlinu zanikajo glasove, da bo Nemčija izselila francoske državljane tudi iz Alzacije, kakor se je to zgodilo s Francozi v Loreni. Kakor znano, je katoliški škof iz Metz zapustil svojo škofijo. V berlinskih političnih krogih v tem ne vidi nič posebnega in trdijo, da je leta 1918. prav tako zapustil Alzacijo nemški škof.

Pariz, 5. decembra. DNB: Med spomladanskimi borbami v Franciji je bilo razrušenih skupno okrog 1500 mostov. Od teh mostov je bilo do zdaj popravljenih in izročenih prometu okrog 800, drugih dve sto pa popravljajo.

Iz Romunije

Budimpešta, 5. dec. m. TCP. Po gotovih informacijah, ki so prispеле semkaj pred dvema dnevi, se na madžarsko-romunski meji mudita bivši predsednik romunske vlade Julij Maniu in Vajda Vocevod. Po še nepotrjenih informacijah želita oba romunska državnika stopiti v zvezo z madžarskimi oblastmi in prositi za dovoljenje prehoda meje v Madžarsko. Bivši romunski minister Hacen, ki je po vrnitvi Erdelja Madžarski ostal v Klužu, je prispel v Budimpešto in se pogaja z madžarsko vlado za dovoljenje prehoda v Madžarsko večjega števila romunskih politikov. V Madžarsko je prišlo tudi veliko število romunskih častnikov in visokih državnih uradnikov.

Zürich, 5. decembra. b. Press Ass. Iz številnih poročil, ki prihajajo iz Bukarešte, kaže, da je general Antonescu, ki se lahko opira na romunsko vojsko in desno krilo legionarjev, dosegel politično premoč nad levim krilom Zelezne garde. General Antonescu je dobil podporo tudi pri bivših bojvniki iz svetovne vojne. Vodja bojvnikov, general Bagulescu, je včeraj izdal poziv, ki ga je podpisalo 23 zvez bivših bojvnikov, naj se borci iz svetovne vojne v nedeljo sestanejo pred grobom neznanega junaka in poslušajo govor generala Antonesca.

Bukarešta, 5. decembra. Stefani: Vlada je sklenila, da bo podelila pokojnine družinam vseh legionarjev in članov Zelezne garde, ki so padli v borbi za izpolnitev svojih idealov. Prav tako je bil sprejet sklep o reviziji še nekaterih drugih političnih procesov.

Bukarešta, 5. decembra. m. TCP. Ameriški Rdeči križ je poslal kot svojo pomoč prizadetim po zadnjem potresu v Romuniji 1800 dolarjev.

Bukarešta, 5. decembra. m. TCP. Vodja romunske vlade, Antonescu, je odstavil dosedanjega romunskega vojaškega atašea v Londonu kontreadmirala Dimitresca.

Bukarešta, 5. dec. m. TCP. V Bukarešto je prispel novi španski poslanik Jose Rojas Moreno. Casopisje prirčno pozdravlja novega poslanika.

Bukarešta, 5. dec. m. TCP. Državno podtajništvo za mornarico je pooblašalo, da lahko rekvirira ladje celo za potrebe zasebnikov, če to zahtevajo gospodarski interesi.

ka letal, ki vozi na krovu 25 bombnikov, ter ena križarka.

Kontreadmiral Sterling je izjavil v svojem govoru v Clevelandu, da bi morale USA zapleniti francosko posest v Martinique za pokritje francoskih dolgov Ameriki. Sterling je pristavil, da predstavlja Martinique za Združene države nevarnost vse dotle, dokler je v francoskih rokah.

Govori v angleški spodnji zbornici

London, 5. dec. t. Reuter. V spodnji zbornici se je danes nadaljevala debata o prestolnem govoru in so nekateri ministri odgovarjali na stavljenja jim vprašanja.

Predsednik vlade Attlee je na vprašanje, če je angleška vlada že kaj ukrenila, da bi se mogli ubraniti nemških nočnih bombnih napadov, odgovoril, da so poskusili pri iskanju sredstev proti nočnim napadom znatno napredovali, toda zadeva sama je skrajno zamotana in zahteva postopno proučevanje in previdno preizkušanje.

Nato se je nadaljevala debata. Pričakovali so, da se bo debata sukala okrog vprašanja vojnih ciljev. Toda to je izostalo. Ko je opozicija, kakor je to njena starodavna naloga, predložila svojo resolucijo k prestolnemu govoru, je bila vsa zbornica presenečena nad resnostjo vseh poslancev, ki so se zavedali resnih časov. Resolucijo je v imenu treh članov Independent Labour Party predlagal Mac Govern, ki je zahteval, naj se Anglija zavzema za mirovno konferenco na temelju obnovitve svobode za vse narode. K debatli se je oglasil najprej komunist Gallacher (edini v zbornici), ki je dejal, da opozicija ne predlaga, naj Anglija položi orožje, marveč naj pazi, da ne bo šla slepo naprej. Kajti stari svet izgini. Vlada naj objavi svoje vojne cilje in bo imela za seboj vse narode, ki čakajo na svobodo. Narodi se bodo dvignili nad politične voditelje in bodo odgovorili na krik po svobodi. Laburistični poslanec Griffiths je kritiziral resolucijo opozicije, češ da zahteva, da naj Anglija prosi za mir. To pa ni mogoče. Maršal

Petain sedaj že dobro, predobro ve, kakšen mir želi Nemčija. Nemčija želi kapitulacijo in nič drugega. V imenu konservativcev je k resoluciji govoril sir Malcolm Robertson, ki je dejal, da je obnašanje nasprotnika zadostno pokazalo, da ne drži nobene besede in se zaradi tega tudi ni treba brigati za nobene njegove predloge. Vojna naj gre do konca in do zmage. Anglija ima velikega voditelja. Ne vežite njegovih rok in ne silite vanj, da vam objavlja svoje misli, ki bodo zrele za objavo šele, ko bosta naš pogum in naše junaštvo storila svoje. Liberalni zastopnik je izjavil, da bo prepozno, ako Anglija objavi cilje šele po zmagi, kajti če bi narodi sedaj poznali to, kar Anglija hoče, bi Angliji pomagali vsak na svoj način, da čimprej konča to vojno z dokončno zmago nad svojim nasprotnikom, zmago, ki bo Evropi dala za stoletja mir pred narodom, ki jo že stoletja neprestano vznemirja.

Debato pa je zaključil podpredsednik vlade Attlee, ki je dejal, da je brezsmiselno govoriti o miru z nasprotnikom, ki ima o miru drugačne pojme, kakor jih imajo svobodni narodi. Vojna bo torej šla naprej. Sovražnik lahko uničuje gmotno bogastvo, lahko tudi mori človeško telo, toda duha ne more premagati in dub bo tisti, ki bo v tej vojni zmagal in diktiliral mir, duh omike, ki jamči vsakemu človeku in vsakemu narodu svobodo vesti in svobodo neovirane rasti njegove narodne biti.

Predlog opozicije je bil potem zavrnjen s 341 glasovi proti 4.

Slike iz življenja sv. Nikolaja

na stropu in stenah ljubljanske stolnice

Ni ga kmalu svetnika, ki bi bil tako priljubljen pri mladini, kakor sv. Nikolaj. Pa tudi starejši se radi spominjajo tega dobrotnika, saj se pri tem v duhu predstavljajo leta »brez težkih nadlog«. Nebeškemu čuvarju sv. Nikolaja je posvečena ljubljanska stolnica. Zgodovinar Ivan Vajkard Valvasor omenja v svoji znameniti mojstrovini »Die Ehre des Herzogthums Krain«, da je stala v Ljubljani že leta 745. šenkavski cerkev na sedanjem prostoru in da so jo sezidali ribiči svojemu zaščitniku sv. Nikolaju. Toda to je le domneva, nikakor pa ne zgodovinska resnica, saj vemo, da Valjhu v tistem času še ni dobojeval zmage za krščansko vero in da naše ljudstvo takrat še ni poznalo sv. Nikolaja, ki ga je jelo častiti stoprv proti koncu enajstega stoletja, ko so prenesli (leta 1087.) njegove zemeljske ostanke iz Male Azije v spodnje italijansko mesto Bari. Zato se lahko trdi, da pred dvajstimi stoletji cerkve sv. Nikolaja še ni bilo. Sedanja cerkev je gradil Benečan Franc Bombasius, kamnosek in ljubljanski meščan, pomagal pa mu je Milanec Peter Jani. Zidarska dela je vodil Pavel Jugovic, a po njegovi smrti Gregor Maček. Dne 29. oktobra 1706 je bila močna stavba dčela dovršena, a dne 8. maja naslednjega leta jo je slovesno blagoslovil knezoškof Ferdinand grof Kuenburg.

Z listino cesarja Friderika III., vzdano v Gradcu leta 1461. ob godu sv. Nikolaja, t. j. dne 6. decembra, je bila ustanovljena v Senklavžu v Ljubljani škofija. Ustanovitev nove škofije je potrđil in ji določil obseg v Pienzi papež Pij II. s svojo bulo (pismom) z dne 6. septembra 1462. Valvasor pripoveduje, da se je prikazal sv. Nikolaj baje za časa obleganja Celja v sanjah cesarju in ga svaril, naj bo oprezen, ker ga kanijo zavratno umoriti. Upoštevaljo to svarilo in ker je bil zato čudežno ote, je sklenil, ustanoviti v zahvalo škofijo v Ljubljani. Ta dogodek je naslikal na cerkvenem stropu presbiterija Julij Quaglio leta 1703., pri čemer mu je pomagal šestnajstletni Carlo Carloni. Slika je bila dovršena v dvajsetih dneh. Ob strani upodobljene ustanovitve ljubljanske škofije je na desni dogodek, kako čita prvi ljubljanski škof Ziga grof Lamberg ustanovno listino, ki jo drži rahlo cesar, na levi pa, kako izroča papež Pij II. škofu potrditev cesarjeve odločbe. Slike je okviril z mavcem Milanec Tomaž Ferrata. Na obeh stranskih stenah sta po dve sliki iz življenja sv. Nikolaja, povzeti po legendi o. Petra Ribadiniera, ter prikazujejo glavne čudeže iz življenja čuvarja naše stolnice. Ob škofovskem baldahinu je slika, ki kaže naslednji dogodek. V Frigiji je nastal ljudski upor, zato je poslal cesar Konstantin tja tri stotnike z vojniki, da ga zaduše. Na pohodu skozi Licio pa so vojniki plenili in ropali, zato so razdraženi prebivalci zgrabili za orožje in bati se je bilo krvolitja. Ko je Nikolaj to zvedel, je odhitel tja in pomiril obe stranki. Stotniki so mu tudi zaupali, da je mestni glavar Evstahij podkupljen obsodil tri imenitne meščane

na smrt. Nemudoma se je Nikolaj odpravil na morišče, kjer so nedolžne žrtve že pričakovale rabljevega udarca z mečem. Prerivši se skozi ljudsko gnečo je potegnil rablju meč iz rok, mestnemu glavarju pa rekel: »Ti, si poln zvijač in si hotel te tri mladenice zaradi njih posestva pogubiti, gorje ti! Evstahij, boječ se cesarjeve smrtni obsodbe, je prosil kleče Nikolaja naj cesarja o tem ne obvešča. Obljubil mu je tudi, da se ne bo nikdar več drznil kaj takega storiti. Sosednja slika kaže vihar na morju, ki je pretel pogubiti posadko in potnike na ladji. V smrtni stiski klicejo nesrečniki Nikolaja na pomoč. Kar naenkrat stopi med nje neznanec, prime krepko za krmljo ter vodi ladjo srečno skozi valove. Vihar kmalu mine, mož pa izgine. Prišedši na suho so šli vsi v bližnjo cerkev, da se dostojno zahvalijo Bogu za rešitev iz smrtni nevarnosti. Tu zagledajo v koru moža psalme peti, ter spoznajo v njem svojega rešitelja in se mu kleče zahvaljujejo. Nikolaj pa jim našteva njih grehe, zaradi katerih bi bili kmalu pogubljeni. Posvari jih očetovsko in jim priporoča delati pokoro in Boga nič več žaliti. Tej nasprotna slika nam predstavlja sledeči čudež: Castilci sv. Nikolaja se odpravijo moliti na njegov grob. Hudobec, izpremenjen v žensko, poprosi pomožne romarje, naj vzamejo s seboj sodček olja, katerega naj nesejo svetniku v dar. Na odprtem morju pa huda nevihta zaloti božjepotnike. V tej strašni stiski se jim prikaže sv. Nikolaj ter jim svetuje, naj olje izlijejo v vodo, katera prične

strahovito goreti. Romarji pa srečno prispejo na namenjeno jim mesto. Naslednja slika nam predčuje tale dogodek: V Likiji je bila velika lakota, da je zavoljo nje pomrlo mnogo ljudi. Neki trgovec v Siciliji je naložil svojo ladjo z žitom, da bi jo odpeljal na Spansko in tam svoje blago drago prodal. Ponoči se mu prikaže sv. Nikolaj in mu veli, naj ne vozi žita v Španijo, marveč v Miro, kjer bo napravil dobro kupčijo in ljudstvo mu bo hvaležno. V dokaz, da to niso prazne sanje, mu stisne svetnik tri zlatnike v roke, katere zjutraj najde trgovec v svoji desnici. Drugo jutro trgovec spolni željo čudodelnika; sam dobro za služi, ljudstvo pa reši lakote. Na tej sliki vidimo v desnem kotu sliko Quaglia, ki je naslikal samega sebe. Vprašali so ga, zakaj se je portretiral, odgovoril je: »Ker sem prejel tudi jaz precejšen kos kruha od sv. Nikolaja čudodelnika.«

V velikem oltarju je slika sv. Nikolaja, delo Matije Langusa (1792—1855), ki ima medeninat, v ognju pozlačen okvir, ki visi v marmornem obodu. Svetnik kleči, odet v pluvijal, in zre proti nebu; spodaj pa ga klicejo mornarji na pomoč v razburkanem morju. Sv. Nikolaj so se že od nekdaj priporočali brodarji in mornarji. V ljubljanski škofiji mu je posvečenih dvajset župniških cerkev in nič manj ko petdeset podružnic. Značilno pa je, da je teh svetišč največ v dekanijah, ki leže ob večjih rekah, tako na primer v leskoviški, litijski in vrhniški, to je v območju rek Krke, Save in Ljubljanice. Alojzij Potočnik.

Kaj in koliko smejo Madžari jesti

Nova uredba o omejitvah vrst in količine jedi v gostilnah, javnih kuhinjah in restavracijah

Madžarsko trgovinsko in prometno ministrstvo sta izdala novo uredbo, ki bo občno zmanjšala vrste in količine jedi po vseh madžarskih gostilnah, restavracijah, kavarnah, javnih kuhinjah, točilnicah in podobno. Brez dvoma bodo te omejitve za Madžare, ki so na vse dobro navajeni, zelo trd oreh. Vojna paš ni zadela samo tistih, ki so v njej udeleženi, temveč tudi druge, ki se ne vojskujejo. Da bo mogoče, kolikor se pač da, redno preživljanje, skušajo države na razne načine urediti do bavo, razdelitev in prodajo najnujnejših življenjskih potrebščin. Tako so na Madžarskem tudi uvedli brezmesne dneve, sedaj pa so celo predpisali, kakšno jedi smejo po gostilnah kuhati in koliko teh jedi sme posamezni gost dobiti.

V gostilnah in drugih obratih, kamor zahajajo ljudje na hrano, veljajo naslednje omejitve: kuhati smejo samo dve vrsti juhe, eno predjed, eno ribjo jed, dve vrsti pečenke, dve vrsti prikuhe in dve vrsti močnate jedi. Vsak gost lahko dobi samo eno od navedenih jedi, če je dovolje-

nih več vrst, lahko le izbira. Seveda ostanejo v veljavi vsi dosedanj predpisi o brezmesnih dneh, tako da veljajo novi predpisi samo za tiste dui, ko je mesna hrana dovoljena.

Določena je tudi največja dovoljena teža za porcije. Mesna jed s kostmi lahko tehta največ 150 gramov, brez kosti 120 gramov; največja dovoljena porcija perutnine je 200 gramov. Prikuha ne sme pri mesnih jedeh prekoračiti 60 gramov.

Tudi paprikaš in golaž...

Druge jedi, narejene ali napolnjene iz zrezanega mesa (paprikaš, golaž, perkölt, polnjena prsa, polnjeno papriko, jezik, pljuča, srce, ledvice, možgane, jetra, kri, svinjsko glavo in svinjsko nogo, telečjo glavo in nogo, itd.) smejo navedeni obrati pripraviti in prodajati samo v eni vrsti.

Kaj še ni omejeno

Priprava in prodaja svežega, posušenega ali kuhanega sadja, solate, zelenjave, sira in drugih jedi iz mleka ali masla ni podvržena nikakim omejitvam.

Javne kuhinje

Javne kuhinje, smejo poleg predpisov, ki veljajo nasplošno za brezmesne dneve, upoštevati še nekatera druga navodila. V teh kuhinjah smejo pripraviti samo dve vrsti juhe, dvojno zelenjavo, eno mesno jed in dve vrsti močnih jedi. Za javne kuhinje veljajo tudi določbe o tistih jedeh, ki so napolnjene z mesom (paprika golaž itd.).

Še nekatere poostitve

Občinska oblastva morajo določiti enega od poljubnih dni v tednu, ko je sicer dovoljeno jesti meso, da dajejo vsi gostilniški obrati od polne do štirih popoldne in od sedmih zvečer naprej svojim gostom na izbiro le eno od dveh pripravljenih vrst v enem loncu kuhane jedi, znane pod nemškim imenom Eintopfgericht. Dopoldne in od štirih do sedmih na ta dan smejo prodajati tudi druge dovoljene tople vrste jedi, ki so polnjene z mesom. Ko ta čas mine, jih ne smejo prodajati kot mrzla jedila z izjemo klobas. Poleg tega smejo te dni do dvanajstih in med 4. in 7. uro naročiti gostje določeno količino šunke in dve vrsti narezka na enem krožniku. Na te dni ne smejo pripravljati nobenih svežih jedi (Eintopfgericht skuhaajo v skupnem loncu).

Kaj pa bolni?

Tisti, ki je bolan in mu zdravnik predpiše posebno hrano, mora zahajati v take obrate, ki pripravljajo tudi dietno hrano. Dietno hrano lahko dobi le tisti, ki se izkaže z zdravniškim spričevalom. Brezmesni dnevi veljajo tudi za bolnike z dietno hrano, na druge dni pa lahko dobijo tak-

† Dr. Pavel Krajec

Ljubljana, 5. decembra.

Danes zjutraj je nepričakovano ugasnilo v Leonišču življenje znanega blagega zdravnika dr. Pavla Krajca. Silno ga je potrla smrt njegovega prijatelja dr. Toneta Jamarja, h kateremu je zahajal kot zdravnik in tovariš v zadnjem času vsak dan dvakrat. Snoči ob 8 ga je zadela možganska kap, vendar je ostal še pri zavesti. Zdravniki, gg. prof. dr. Lavrič, prim. dr. Merčun in dr. Jemec so se trudili, da bi zaustavili bližajočo se katastrofo, žalibog zastoj. Še zavestnega ga je s tolažili sv. vere prevlekel katehet g. Premrov. Ob 2 ponoči je nastopila smrt.

Dr. Krajec se je rodil 23. junija 1888 v Novem mestu, kjer je dovršil gimnazijo. Posvetil se je medicini in študiral na Dunaju, kjer ga je proti koncu medicinskega študija l. 1914 zalotila svetovna vojna. Eden prvih je bil poslan na fronto v Galicijo, kjer je v težkih borbah nudil ranjenemu prvo pomoč. Tekom vojne je dovršil zadnje izpite in postal zdravnik, nakar je zopet na raznih frontah nadaljeval svoje človekoljubno delo pri ranjenih in bolnikih.

Po svetovni vojni se je naselil v Ljubljani, kjer je v sanatoriju Leonišče postal asistent prof. dr. E. Štajnerja, pri katerem je imel dovolj prilike izpopolniti se v kirurški stroki. V Leonišču je postal in ostal hišni zdravnik celih 20 let vse do svoje smrti.

Dr. Krajec ni bil znan kot znanstvenik ali javni delavec, tem bolj pa je bil znan kot blag, požrtvovalen zdravnik širom cele Slovenije, pa tudi v drugih delih naše države. Kdorkoli je ležal kot bolnik v Leonišču, vsakomur je ostal v spominu prijazni in dobri hišni zdravnik dr. Pavle Krajec.

Za dobrim dr. Krajcem žalujejo ne samo zdravniki, ne samo častite sestre v Leonišču, za njim žaluje nešteto njegovih bivših bolnikov.

Naj mu Bog da zasluženo plačilo v nebesih, hudo prizadetim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Dr. Toneta Jamarja zadn,a pot

Škofja Loka, dne 5. decembra.

Danes je bil v Škofji Loki ob štirih popoldne pogreb znanega ljubljanskega zdravnika dr. Toneta Jamarja. Njegovo truplo so prepeljali iz Ljubljane ob enem s številnimi venci. Pogrebne obrede je opravil mestni župnik g. Pogbešek ob asistenci kaplana g. Goloba in kapucina g. patra Rafaela. Pogrebni sprevod se je bil izpred dr. Jamarjeve rojstne hiše na mestno pokopališče. Kako priljubljen je bil dr. Jamar, je pričala mnogostevilna udeležba pri pogrebu. Pokojnika so spremljali na zadnji poti poleg bližnjih sorodnikov in številnega drugega občinstva okrajni načelnik dr. Brežigar, mestni župan g. Ziberl, predsednik zdravniške zbornice primarij g. dr. Meršol, ki je zastopal tudi ljubljanskega župana dr. Adlešiča. Mestno občino ljubljansko in mestne zdravnike sta zastopala mestni fizik dr. Rus in mestni zdravnik dr. Debeljak. Na čelu sprevoda je korakala vojaška godba s častno četo vojakov planinskega pešpolka, ob mrtvaškem vozu pa je stopala častna straža vojakov. Po pogrebni svečanosti se je oglašil zadnji vojaški pozdrav — častna salva. Nato pa se je od pokojnika poslovil v imenu zdravniške zbornice in v imenu ljubljanskega župana g. dr. Adlešiča primarij dr. Meršol, ki je poudaril pokojnikove zasluge za zdravstvo in za mesto Ljubljano. V imenu znancev in prijateljev se je od blagega pokojnika poslovil škofjeloški notar g. Stevo Sink, ki se je posebej spomnil dr. Jamarjevega človekoljubnega delovanja pri bivšem 17. pešpolku in za časa koroških bojev. Škofjeločani pa so s svojo številno udeležbo pri pogrebu pokazali, kako drag jim je bil pokojnik!

Šno hrano, kot jo predpiše zdravnik, brez ozira na zapovedane omejitve. Vse primere dietne hrane morajo obrati najkasneje v 15 dneh prijaviti občinskim oblastem. Za vse tiste, ki se predpisanih določil ne drže ter ali dajo ali kupijo več ali drugo, kot kar je dovoljeno, so predpisane stroge kazni.

Skoraj po vsej Angliji so postavljene žične ograje, za zaščito peščenih vreč pa čakajo patrle s stroji. Nicami, pripravljeni na odpor, če bi se Nemci izkrcali v Angliji.

Povše Leopold:

Turinska svetinja

(Sv. Sindon.)

13. stol. — Križarji. — V Francijo.

Leta 1202 je videl s. sindon pikardski vitez Robert de Clari zopet v Carigradu. V svojih spominih opisuje bogastvo cesarske palače »Bukuleon«, kjer je našel poleg drugih relikvij tudi s. sindon. Ta vitez ga nam je tudi lepo opisal.

Ko je križarska vojska l. 1204. zavzela Carigrad, je dobil s. sindon v last kot plačilo za hrabrost, Otto de la Roche, poveljnik vojske markize Montseratske. Poslal ga je svojemu očetu, kateri ga je l. 1206 izročil škofu Amadeju v Besançonu. Tu je bil v stolnici večkrat izpostavljen v čiščenje. L. 1349 je pogorela besançonska stolnica, kjer je bil shranjen sv. prt in l. leto niso vedeli o njem ničesar. L. 1350 so ga zopet našli v Lireyu v Champagni. Bil je poškodovan. Napravili so kopijo in jo poslali v Besançon, katero pa so l. 1794 v francoski revoluciji na ukaz odbora za narodno zdravje sežgali. Original pa je ohranila rodbina Charny. L. 1418 se je oženil novi gospodar Lireya, grof de la Roche z imenom Hipolit v Margareto de Charny. Ta je podarila s. sindon v maju l. 1452 hčerki ciprskega kralja, ki je bila omožena z Ludvikom I. Savojiskim. Ta rod je ohranil s. sindon do danes. Rodbina Savoja je danes italijanska vladarska rodbina, ki čuva to sveto relikvijo z veliko skrbjo in z velikim spoštovanjem.

L. 1452 je bila rodbina Savoja še v Chamberiju. S. sindon je bil shranjen v njihovi grajski kapeli, ki se je zaradi tega imenovala »sveta kapela«. V kalvinističnih in hugenotskih zmedah bi bila v noči od 3. na 4. december 1532 ta predragocena relikvija krščanstva skoraj postala žrtev ognja, ki je zajel sv. kapelo. S tveganjem lastnega življenja sta se podala skozi ognjene zublje na dva franciškana; ključar vojvode in in kovač je na go-rečem oltarju vlomil ključavnice in tako rešil iz

največje nevarnosti sv. prt. Od vročine se je namreč srebrna omara, kjer je bil spravljen sv. prt, že pričela topiti. Tako je bila svetinja že drugič rešena uničenja. Vendar pa je ostalo na prt u osem simetričnih luknenj, katere so klarislinje v Chamberiju prav preprosto zakrpale.

Paladij.

V naslednjih letih so bile v Franciji velike zmede in politični preobrti. S. sindon se je v teh letih nahajal v raznih pokrajinah Francije. Savojski vojvode so s. sindon imeli že kar za nekaj paladij svoje hiše. Nosili so ga povsod s seboj. Le od časa do časa so ga še izpostavili ljudstvu v čiščenje. Nekega takega izpostavljenja se spominja tudi kronist Lalain de Martigny. S. sindon se je nekaj časa nahajal tudi v Belgiji, kjer ga je kopiral znameniti slikar Albrecht Dürer iz Nürnberga. Nato je bil v Nizzi.

V Turin

L. 1578 pa ga je vojvoda Emanuel-Philibert Savojski izročil sv. Karlu Boromejskemu na uslugo Turinu, kjer se še danes nahaja. Najprej je bil v vojvodski, danes je v kraljevski palači. Od l. 1694 pa je shranjen v prekrasni kapeli »Capella Reale«.

V Turinu je med drugimi videl s. sindon tudi sv. Frančišek Saleški in sv. Ivana Santalska. Slavni arhitekt Guarini je zgradil zanj l. 1694 v kraljevski palači, prav za prezbiterijem stolnice, umetniško kapelo in tam je sedaj shranjena v dragoceni srebrni skrinji, na krasnem Bertolijevem oltarju. Veliki zagovornik pristnosti s. sindona, bivši profesor fizike in kemije v salezijanskem liceju Nalsalice, p. Noguier de Malijay, naštev v svoji knjigi vso literaturo o sindonu do l. 1930, kjer navaja tudi vsa javna čiščenja s. sindona.

Javna čiščenja sv. prta.

V preteklem stoletju je bila sv. relikvija prvič javno čiščena l. 1814, ko se je kralj Viktor Ema-

Kapela, v kateri je shranjen sv. Sindon

nuel I. po Napoleonovem padcu spet vrnil v svojo prestolnico Turin. Naslednje leto pa jo je počastil papež Pij VII., ko se je vračal s Fontanebleauja iz ujetništva. L. 1822 jo je počastil na prestol stopajoči Carlo Felice. Ko je bila l. 1842 ženieta kralja Viktorja Emanuela II. z Marijo Adelaide, so zopet izpostavili odrešilo obličje Gospodovo, vtisnjeno v sv. prt, javnemu čiščenju. Prav tako tudi l. 1868 ob poroki kralja Umberta v Margerito. Zadnja javna izpostavitve v preteklem stoletju je bila od 25. maja do 2. junija 1898 ob priliki turinske razstave svete umetnosti. Ob tej priliki je napravil advokat Secondo Pitt tudi prvo fotografijo. Ta prvi fotografski posnetek je bil za tedanji svet prava senzacija! Namesto ne-

gativa Kristusovega telesa na prt u smo dobili pravo sliko Kristusovo!

20. stoletje.

V 20. stoletju so sv. prt prvič izpostavili leta 1921 ob priliki poroke piemontskega princa s hčerko belgijskega kralja Alberta. Tedaj si je ogledalo to nenavadno dragoceno krščanstva od 3. do 24. maja okrog dva milijona ljudi. Fotograf Cavalere G. Enrie jo je 2-krat fotografiral. Zadnja izpostavitve je bila ob priliki 1900 letnice odrešenja od 24. septembra do 14. oktobra 1933. Pri tej priliki ga niso uradno nič fotografirali.

Tekom svoje zgodovine je bila turinska svetinja deležna velike pozornosti tudi s strani najvišje cerkvene avtoritete. Naj omenjamo le papeže, ki so čiščenje s. sindona posebej priporočali. To so bili n. pr.: Pavel II. (1458—1471), Sikst IV. (1471—1484), Julij II. (1503—1513), ki ga je počastil s tem, da je dal sestaviti svetinji v čast poselen oficio; dalje lahko še imenujemo Leona X. (1513—1521), Leona XI. (1605) in Leona XIII. (1878—1903). Dalje Klementa IV. (1265—1268), VII. (1523—1534) in VIII. (1592—1605), Janeza XXII. (1316—1334), ki je zložil na čast sv. prt u pesem (himno); Benedikt XIII. (1394—1424) se ga tudi spominja, prav tako Benedikt XIV. in XV. Izmed papežev Pijev (VII., IX., X.) se naj posebej spominimo nepozabnega Pija XI., ki je za počastitev turinske svetinje razpisal poseben odpustek 500 dni in končno tudi popolni odpustek z določenimi pogoji navezan na poseben molitveni obrazec na čast turinske svetinje. Pij XI. je bil tudi oni, ki jo je enkrat celo počastil s posebnim govorom na slavnostni avdenci. Ta govor je prinesel »Osservatore Romano« 7.—8. septembra 1936! Torej vidimo, da se je turinska svetinja častno uveljavila v zgodovini. (Dalje)

Popravek k zgod. orisn. Namesto »s. sindon«, bi moralo povsod stati »sv. sindone«. — Naslov: namesto »8.—11. stoletje«, bi moralo stati »od 8.—13. stoletja.«

Danes ob 15. uri
najboljši glasbeni film
„CVETJE V MAJU“
(Belgi jorgovan) po znižanih ma-
tinejskih cenah.

Ob 17., 19. in 21. uri premiera
velikega Warner-Bros filma

HEROJSKA KAVALKADA

Film smelih akcijskih podvigov, v katerem se predstavlja **James Cagney** občinstvu v popolnoma novi kreaciji kot smeli jezdec, neustrašni borilec in hladnokrvni osvobodilec. Film ki ga bo gledalo občinstvo brez predplačila, a tudi s solzami v očeh... — **KINO SLOGA tel. 27-30**

Drobne novice

Koledar

Petek, 6. decembra: Miklavž (Nikolaj), škof; Leoncija. — Prvi krajec ob 17.01. Herschel napoveduje lepo vreme.

Sobota, 7. decembra: Ambrozij, škof in cerkv. učenik; Urban, škof.

Osebnosti

— Visoko odlikovanje kiparja Dolinarja. Včeraj, 5. decembra, je bil ob pol enajstih dopoldne na banski upravi odlikovan z redom jugoslovanske krone 3. razreda slovenski kipar **Lojze Dolinar**. Dvor je kiparja, kateremu je izročil odlikovanje ban dr. M. Natlačen, odlikoval za zasluge, ki si jih je bil pridobil pri postavitvi spomenika Viteškemu kralju Zedniti.

— Poročila sta se pri Mariji Pomagaj na Brezjah z. Snaj Vinko, ekonom Banov, zdravilišča v Rogški Slatini, doma iz ugledne Snojke družine v Zagorju, in Gusti Šušteršičeva, uradnica pri istem zdravilišču, doma iz znane Šušteršičeve družine iz Smihela pri Novem mestu. Poročil ju je ženinov brat Slavko, profesor v Zavodu sv. Stanislava v St. Vidu. Mladima zavednima katoliškima novoporočencema želimo obilo sreče in blagoslova božjega.

Specialitete „Neptun“ tunina

(Thunfisch) je posebna delikatesa v izredno finem olju

Proizvodi največjih domačih tovarn sardin
»NEPTUN« d. d. — Split

Oficirski dom na Kofcah

Na planini Šiji (1500 m) na Kofcah so postavili oficirski dom. Tako bo na devetem sestaniku govor o našem tisku. Klene misli so podane v predavanju »Kaj bereš, to si« in »Delajmo za katoliški tisk«. V delavski tvari ni beseda o obratnih zaupnikih, njihovemu namenu in pomenu, v kmetijski pa so podane misli za predavanje: »Kmet živi po veri.« Iz organizacijske tvari je sestavek o izvrševanju članskih dolžnosti. Na desetem sestaniku se bomo pogovorili o pomenu vere in morale v narodnem življenju ter o podpiranju dobrega tiska. Pri enajstem fantovskem sestaniku bo pogovor o usodi velikih in malih narodov. Za člane delavce je namenjeno predavanje o sodišču delavskega zavarovanja. Organizacija brez naraščanja malo pomeni in nima bodočnosti. Zbiranje naraščajnikov in mladcev je namenjeno posebno predavanje na tem sestaniku. Na dvajstem sestaniku pa je v vzgojnem delu lepo podano predavanje »Moč ljubezni«. Na tem sestaniku se bomo pomenili še o kulturi in narodnosti. V kmetijski tvari ni objavljeno predavanje »Kmet in delavec«. Na koncu vsakega predavanja je združena vsebina v kratkih vprašanjih, da člani laže ponovijo glavne misli.

Vmesu decembra je sicer pet tednov, vendar je objavljena tvari na za štiri sestanike, ker bo najbrž kak sestanek odpadel zaradi Miklavža ali proslave Brezmadežne ali božičnice.

Na koncu tega splošja je še izbrano navodilo za izvedbo božičnice in je objavljena igrice »Božična pošta«.

Venci, cvetje

v veliki izbiri in poceni v cvetličarnah

Francišanska 3 nasproti „Uniona“ in Gospodstva „Roža“

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

— Vencni, cvetje

revizijo in priziv. Revizijo glede krivde, češ, da je bilo dokazno postopanje pred senatom pomanjkljivo v formalnem in materialnem oziru. Priziv pa glede previsoke kazni z ozirom na obtoženčovo mladost.

Petlanski senat vrhovnega sodišča je 8. novembra t. l. razpravljal o Slopškovem revizijskem in prizivnem predlogu. Razprava je bila tajna v prisotnosti državnega tožilca vrhovnega sodišča. Senat je zavrnil revizijo in ni ugodil prizivu za znižanje kazni. Potrdil je dosmrtno robijo, kakor jo je bil izrekel veliki senat okrožnega sodišča. Vrhovno sodišče je dalje izreklo, da se Slopšku ne vstavi v kazen čas od prve sodbe do 8. novembra. Ivana Slopška so že pred dnevi odvedli v mariborsko moško kaznilnico.

— Ne pozabi na sliko brezjanske Marije!

— Za bitolske žrtve. Dne 30. novembra t. l. na predvečer praznika zedinjenja so priredili oficirji tržiške posadke tovariški večer, na katerega so povabili poleg vseh rezervnih oficirjev tudi vse predstavnike oblasti, državnih uradov, industrije, itd. Udeležili so se tudi oficirji planinskega polka iz škojke Loke. Prireditelj je sijajno uspel. Na tem tovariškem večeru so odborniki tržiškega poverništva združenja rezervnih oficirjev nabrali za bitolske žrtve znesek din 1.400, ki je bil odposlan mestni občini v Bitoli.

— Darujte praktično! Najlepše darilo za vsako roko je »Jugopatent« nalivno pero. Dobavlja tudi na obroke »Jugopatent«, Ljubljana, Dvorkova 8.

Po državi

* Katastrofa albanske jadnice. Poročili smo, da se je pri svetilištu Prišojaku pri Murterju potopila albanska jadnica »Bucoria«. Iz Sibenika je odšla na kraj očešče komisija prištanskega poveljstva, katero je spremljal tudi tajnik italijanskega konzulata v Sibeniku. S komisijo sta bila tudi rešena brodolomca mornarja Beciraga in Kadija. Komisija si je pri svetilištu natanko ogledala potopljeno morja, da bi našla ostanke potopljene jadnice in pa trupla ponesrečenih rudarjev. Murterški ribiči so pa medtem že našli dve trupli pri Kornatskih otokih. Trupel ostalih dveh mornarjev pa niso mogli najti.

* Do smrti ohrenila ženski ponos. Sejfedinu Herfatoviću iz vasi Gradac pri Velezu je bila že dolgo časa zelo všeč lepa Gjusuma, ki je živel ločena od svojega moža in svojemu očetu v vasi Pranjilja. Večkrat si je Sejfedin skušal pridobiti njeno naklonjenost, toda Gjusuma ga je vedno zavrnila. Sejfedin pa je na vsak način hotel priti v posest lepe žene in zato je sklenil, da jo bo odpeljal. S pomočjo svojih bratov Ahmeda in Ferhata ter svojega prijatelja Mehmeda Rečepovića je vdr v hišo Gjusume, ko je njena oče odšel v mošejo, da tam opravi predpisane molitve. Čeprav se je Gjusuma silno branila, so jo moške vlekli iz hiše, jo zvezali in nato zasedli konje. Sejfedin je z ugrabljeno ženo jezdil naprej, drugi pa za njim. Ugrabljena žena je na vozič vstopila na pomoč, bila okrog sebe in grizla. Zaman jo je skušal Sejfedin pomiriti. Vse razburjen je vprašal svojega prijatelja, kaj naj stori, da bo pomiril ženo. Prijatelj mu je odgovoril: »Moraš jo močno pretepati, potem te bo ubogala.« Sejfedin je še enkrat skušal ugrabljeno ženo s prigovarjanjem pomiriti in pridobiti zase, ko pa je tudi ta poskus bil zastonj in je žena s svojim kričanjem spravljala moža v nevarnost, da jih bodo odkrili, je Sejfedin potegnil bodalo in šestkrat zabodel upirajočo se lepo ženo. Gjusuma je bila takoj mrtva. Može so pustili njeno truplo na cesti in zbežali, vendar jih je že naslednji dan prišlo orožništvo. Te dni so se vsi štirje moške zagovarjali pred okrožnim sodiščem v Velezu. Sejfedin je bil obsojen na 18 let, njegov prijatelj Mehmed Rečepović na 16 let težke ječe, brata Ferhat in Ahmet pa vsak na tri leta ječe.

* Zanimiva aretacija v brzem vlaku. V brzem vlaku med Ljubljano in Belgradom je bila aretirana prijateljica zloglasnega dunajskega tihotapca z valutami Sigmunda Bosela, ki ga na zahtevo nemških oblasti naša policija budno išče. Aretiranka je potovala pod imenom Rebinger; najbrže pa to ni njeno pravo ime. Pri njej so našli veliko dragocenosti in vrednosti več stoletnih dinarjev ter kreditno pismo na zelo visoko vsoto kakor tudi dokumente, ki pa so najbrž ponarejeni.

* Ponesrečen beg mednarodnega pustolovca. Policiji komisariat v Subotici je še koncem avgusta aretirala mednarodnega goljufa in pustolovca Antona Krautwaha, ki je pobegnil iz zapora v Gradcu. Krautwahl je bil izročen policijskemu komisariatu v Novem Sadu, odkoder pa je pobegnil. Za njim je bila takoj izdana tiralica ter so ga našli in aretirali v Beočinu v Sremu. Pri zaslišavanju je priznal, da je med tem časom, ko je bil na svobodi,

— Vajeniška žola v Stični. S 13. oktobrom t. l. se je v Stični otvoril strokovni nadaljevalni tečaj za obrtne in trgovinske vajence. Na šoli se poučuje v četrtek popoldne in ob nedeljah popoldne, ter hodijo iz Višnjegore samo 7 vajencev kljub temu, da jih je nekaj več zaposlenih, iz St. Vida pri Stični je pa na šoli celo 14 vajencev, manjkajo samo oni, ki so resnično oddaljeni od Stične, stičskih vajencev, katerih je največ, je 33, skupaj 54 vajencev. V teh treh občinah pa imamo nad 20 vajencev, za katere se pa letos ni otvoril razred. Po strokah deljeno imamo 3 kovače, 4 kleparje, 5 mehanikov, 10 mizarjev, 1 kolar, 1 sedlar, 4 krojači, 9 čevljarjev, 1 pek, 6 mesarjev, 2 sobna slikarja obenem tudi pleskarja, 1 sodačkar, 6 trgovcev in ene posebne vrste stroke, ribogojca, in ta je edini vajenec v dravski bahovini.

— Mladostna zunanost. Poslovna ali družabna ženska hoče ohraniti svoja lica sveža. Laboratorij »Salva Kosmac« je dal v promet 3 vrste mazil: »Salva« »Nana« »Viviane« in »Darlinge«, ki dajejo obrazu pri stalni uporabi Salva vegetabilne parne kopeli za obraz mladostno zunanost in svežino.

izvršil vsem v menjalnice Živkoviča v Sremski Mitrovici, odkoder je odnesel denar, več zlatnikov in zlato uro. Pri njem so našli moderno vlomilsko orodje in 700 pengov, ki jih je imel zašite v obleki.

* Skrivnost »mutastega zakona«. V vasi Drimkole blizu Labuništa živi zakonska dvojica Nafis in Elma Kadrijević. Stara sta že in sta v svojem štiriindevetdesetletnem zakonu vzgojila sedem otrok. Posebnost pa je, da Nafis že trideset let ni izpregovoril niti besedice s svojo ženo. Prva štiri leta zakona sta preživela v miru in slogi. Kaj se je pa na koncu četrtega leta zgodilo, bo za vedno ostalo tajno. Elma se je nekaj pregrešila in Nafis se je tako razjezil, da je prisegel, da celo življenje ne bo spregovoril z ženo niti besedice. Elma je vzela to pokoro ponižno in udano na svoja ramena. Čeprav so zaradi te prisige nastale velike težave pri opravljanju raznih del v domačem gospodarstvu, je Nafis ni nikoli prelomil. Otroci so se rodili v tem čudnem zakonu in gospodarstvo je šlo, čeprav so bile ovire, svojo pot naprej. Nafis je trdovalno molčal. Elma je vzgajala otroke in ponižno opravljala svoja dela. Celotno, ko se je Nafis vesel vrnil iz svetovne vojske, ni prelomil prisige. Pozdravil je svoje otroke in se pogovarjal z njimi, z ženo pa ni spregovoril. Nafisove želje in ukaze je sporočal Elmi njegov stari oče. Ko je ta umrl, nekaj časa ni bilo v hiši nobenega posredovalca. Red in gospodarstvo so sicer trpeli v takih razmerah, nobena sila sveta pa ne bi Nafisa pripravila do tega, da bi svoji ženi privoščil besedice. Počasi je prevzel najstarejši sin posredovalno vlogo med Nafisom in Elmo ter so se s tem razmere v hiši nekoliko zboljšale. Sin Kajriman je pred nekaj leti razjezil svojega očeta, tudi njega je Nafis kaznoval s tem, da ni z njim nič več govoril. Kajriman je zapustil očetovo hišo in ko se poseljavljaj, je oče trdovalno molčal. Mrko gleda hišni tiran na svoje in četudi z Elmo, ki ponižno opravlja najtežja dela, ne bo nikdar govoril, vendar govore njegove temne oči. V njih se zrcali neugnan ponos, ponos svobodnega bojvornika, ki smatra svoj dom in svojo ženo za neomejeno last. V večernih urah ali kadar stari kmet misli, da ga nihče ne opazuje, pa se v njegovih očeh zrcali otožnost, otožnost človeka, ki svojo srčno bolečino zagrinja z mrkim molčanjem.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri in v ponedeljek ob 20. uri, v nedeljo ob 14.30, 17.30, 20.30

Sončni in temni dnevi dijaškega življenja v českem velefilmu

Vražji študentje

Pištek, Novotny, Gabrielova

in film o tajinstvenem ameriškem jugu

Demonška žena

Henry Fonda, Bette Davis, George Brent

* Zaredi 60 dinarjev dvajset let ječe. Pred okrožnim sodiščem v Belovaru sta se zagovarjala Nikola in Ivan Žiljak iz Kutine, ker sta ubila kmeta Pera Retkovića. Brata že dolgo časa nista mogla trpeti Retkovića, ker ju je baje pri neki kupčiji opeharil za 60 dinarjev. Obtožena sta izjavila, da sta dejanje izvršila v silobranu, vendar pa so ju priče zelo obremenjevale. Sodišče je obsodilo vsakega na deset let težke ječe.

Ljubljana, 6. decembra

Gledališče

Drama. Petek, 6. dec.: »Lepa Vida«. Red B. — Sobota, 7. dec.: »Krog s kredom«. Izven. — Nedelja, 8. dec. ob 15: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava, združena z obiskom sv. Miklavža. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Lepa Vida«. Izven. — Ponedeljek, 9. dec.: Zaprtlo.

Opera. Petek, 6. dec.: Zaprtlo. — Sobota, 7. dec.: »Carmen«. Izven. Gostovanje altistke Elze Karlovičeve in debut Ivana Ivanova. — Nedelja, 8. dec. ob 15: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20: »Fridrik«. Izven. — Ponedeljek, 9. dec.: Plesni večer Marie Paulinove. Izven.

Radio Ljubljana

Petek, 6. decembra: 7. Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45, 11. Solska ura: Kramljane z mladino (Mir. Zor), 12. Miklavževi darovi (plošče), 12.50 Poročila, objave, 13. Napovedi, 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork., 14. Poročila, 14.10 Tujskoprometni pregled: Gornjesavska dolina in njena smučišča, 18. Ženska ura: Vzgoja značaja (ga. Angela Vode), 18.20 Mozart: Mala nočna glasba (kom. ork., plošče), 18.40 Francoščina (dr. St. Leben), 19. Napovedi, poročila, objave, 19.25 Nac. ura, 19.50 O izseljenih, 20. Akademski pevski kvintet, 20.45 Koncert Rad. ork., 22. Napovedi, poročila, 22.15 Koncert narodnih in umetnih pesmi (gdč. Stjepka Korenčanova, na citrah spremlja g. V. Skok).

Drugi programi

Petek, 6. decembra: Belgrad: 20.15 Simf. konc. — Zagreb: 20.30 Vesel večer — Beromünster: 19.25 Plesna gl. — Bratislava: 20.25 Kom. gl. — Budim. pešta: 19.20 Slavnostni večer — Praha: 19.30 Večerni konc. — Solija: 20.50 Humperdinckova opera »Janko in Metka« — Sottens: 19.05 Valčki in operetna gl. — Stockholm: 21.25 Kvartet.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40. Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30. Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30. Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Pod pokroviteljstvom g. ministra dr. Kreka priredil krožek SDZ na Državnem učiteljskem v Ljubljani slavnostno akademijo dne 7. decembra ob 8. zvečer v franciškanski dvorani v spomin 75. obletnice rojstva dr. J. Ev. Kreka.

Trboveljski slaviki bodo peli v ponedeljek dela skladateljev: Grbee, Adamič, Lajovic, Cvetko, Ostere, Škerjanc, Krejčl, Pregelj, Sin in Tome. — Solistka Režika Koritnikova zapoje dela Pavliča, Verdija in Offenbacha. — Zbor vodi Avgust Suligoj, klavirsko spremljevanje oskrbi dr. Švara. Koncert bo 9. t. m. ob 20. v Filharmoniji. Vstopnice v Matični knjižnici.

Jegličevci! Jutri bomo imeli miklavževanje v dvorani Rokodelskega doma ob 8 zvečer. Vstopnine ni. Vabljeni člani.

Predavanja

Zveza katoliških nameščenik in drevi svoje običajno predavanje pri uršulinkah. Ob trideset let na 5 bo v kapeli urš. samostana blagoslov, nato pa predavanje v risalnici. Udeležba je za članice obvezna!

Naše dijaštvo

AKD Pravda ima drevi ob 8 redni članski sestanek s predavanjem g. Cretnika Ignacija: Beg iz Francije.

SKAD »Danica« ima drevi ob 8 redni članski sestanek. Predava urednik g. Franc Kremžar o temi »Pereč narodni probleme«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62; mr. Martus, Moste, Zaloška cesta.

Anekdoti

Znani nemški humorist Viljem Busch je prišel v neko gostilno in si je naročil čašo piva, ki pa ni bilo natočeno do vrha. Busch je pogledal pivo in poklical gospodarja.

»Ali želite, da vam dam dober svet, kako bi promet v svoji gostilni zelo povečali?«

Gostilničar je odgovoril: »Zelo hvaležen vam bom, gospod, za tak nasvet.«

»Drugič napolnite čaše do vrha,« mu je dejal Busch.

K filmu »Deževje prihaja«

Amerikanci, ki so se lotili za evropske pojme v tehničnem oziru neizvedljivih filmskih shem, so že večkrat dokazali, da znajo premagati še tako velike ovire. Na neverjetno, do sedaj nedosegljivo visoko stopnjo so se pa povzpeli s filmom »Deževje prihaja«, ki prikazuje strahovite elementarne katastrofe v Indiji. Film sam je napravljen po slovenskem romanu Louisa Bromfielda ter se po svoji edinstveni igri in pa do sedaj nedosegljivih posnetkih elementarnih katastrof razvija tako popolno, da se mora gledalec ob koncu dejanja naravnost iztrgati nazaj v vsakdanje življenje. Film, ki je imel po vsem svetu rekorden uspeh, bo brez dvoma žel tudi v Ljubljani posebno priznanje, saj ga tudi zasluži!

Naročniki „Bogoljuba“!

Ne pozabite na

„Slovenčev koledar“

le do 8. t. m. je še čas, da ga naročite za 10 din, kasneje bo dražji!

Grandiozno filmsko veledelo po romenu Louisa Bromfielda »THE RAINS CAME«, katerega naklada je dosegla več milijonov izvodov.

V glavnih vlogah:

Tyrone Power - v najlepši vlogi svoje briljantne umetniške kariere.
Myrna Loy - žena mistične lepote, ki s svojo kreacijo v tem filmu prekosi vse dosedanje uspehe.
George Brent - najpopolnejši gentleman filma.
Brenda Joyce - novi star.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — Rezervirane vstopnice se morajo dvigniti najkasneje 1/4 ure pred predstavo!

LJUBLJANA

Sv. Miklavž je nosil V gluhonemnici

Na Miklavžev večer se je samo v Ljubljani zbrala mladina na velikem številu prireditev, ki so imele vse isti namen: razveseliti mladino. Na vseh teh večerih, ki so bili vsi enaki po veselju, živahnosti in vriskanju mladine, so uživali prav tako kakor otroci, starši, ki so bili veseli sreče svojih otrok. Čisto drugačen že po videzu, pa tudi sicer je bil prav gotovo najlepši Miklavžev večer v Ljubljani — v Gluhonemnici. Bil je to Miklavžev večer ene same velike družine, ki ima 148 otrok, pa ne samo enega očeta in ene matere. Kaj svojstven je bil, saj je mladina občudovala le z očmi, sicer pa je bil večer mnogo bolj miren. Najbolj glasen je bil Miklavž. Ta je tudi največ govoril. V veliki telovadnici Gluhonemnice so se ob petih popoldne zbrali učitelji Gluhonemnice z ravnateljem g. Dermeljem na čelu, prav tako pa predsednik Podpornega društva za gluhonemo mladino g. Andrej Sarabon z gospo in drugimi člani društva. Vsi gojenci in gojenke Gluhonemnice so se postavili pred bogato obloženo mizo, kjer je začel Miklavž deliti darove. Po zaslugi požrtvovalnega društva in ravnateljstva šole so bili obdarovani prav vsi, kakor je v vsaki družini navada. Vsak je dobil velik zavitek Miklavževih darov. V njem so bili rožiči, štrukljaji, jabolka, slaščice in sladkarije. Poleg tega so dobili vsi siromašnejši, pri katerih so ugotovili, da potrebujejo ali perilo, ali obutev, ali obleko, tudi praktična darila v perilu, obleki in obutvi. Ga. Sarabonova pa je za vsakega pripravila še culico, ki jo je Miklavž slehernemu navrgel. Culica je bila res praktična. V velik žepni robcu sta bili zavezani dve jabolki, dve pomaranči, nekaj rožičev in sladkarij. Ganljivo je bilo gledati, kako je gluhonema mladina z žarečimi očmi odhajala izpred mize, obložene z darovi. Vsakdo se je pred Miklavžem vsaj glasno prekrizal in za tem iztisnil: Hvala. Požrtvovalni učitelji so pomagali pri obdarovanju Miklavžu in bili srečni, ko so videli, kako zadovoljna in presenečena je mladina. Še nekaj: ljubezen, ki jo čutijo nekdanji gojenci zavoda, je najlepše dokazal g. Šturm, nekdanji gojenec zavoda, ki je s svojo gospo, prav tako gojenko zavoda, pripeljal na Miklavžev večer oba svoja ljubka otroka, oba zdrava. Ta dva sta se krepko pogovarjala in tudi po svoje uživala na lepem Miklavževem večeru gluhoneme družine.

Miklavževi proslavi Krščanskega ženskega društva

Krščansko žensko društvo v Ljubljani, ki mu predseduje ga. dr. Logarjeva in pri katerem z vso vplivnostjo in delavnostjo deluje ga. banica dr. Natlačenova, je priredilo dve Miklavževi proslavi v beli dvorani hotela Uniona. Ob pol treh je povabila društvo na Miklavžovo proslavo 140 revnih ljubljanskih družin, ki so s svojimi otroki napolnile dvorano do zadnjega kotička. Človeku so prišle solze v oči, ko je gledal, kako ti ubogi otročki, ki nimajo prilike, da bi kdaj šli na kakšno predstavo, pričakujejo sv. Miklavža, ki jim prinaša darila. Tedaj pa zazvoni v predobju in sv. Miklavž pride v spremstvu ljubkih angelčkov, za njim pa se pripodita dva parkeljna, rdeča in črna kot jih otroci prav dobro poznajo. Svetega Miklavža je v imenu siromašnih družin pozdravila neka deklica v izbrani pesmi, nakar se je zahvalil sv. Miklavž sam in povedal v lepih besedah, zakaj prihaja na svet, da obdaruje dobre in pomaga bednim. Predvsem pa se v tem času, ko je take pomoči tako potreben. Nato je začel razdeljevati bogata darila družinam, ki so s hvaležnostjo sprejemale tako potrebna živila, obleke, čevlje, otroci pa še bombone in jabolka, ki so jim jih dali angeli. Tako je 140 družin občutilo praznik sv. Miklavža in svetnik je bil na ta način najbolj počaščen, saj je tudi on delil siromašnim in dobrim ljudem. Zvečer ob pol 5 pa se je v društvu zopet oglasil sv. Miklavž, da obdaruje otroke prijateljev društva, pa tudi njihove članice. Prav tako je prišel sv. Miklavž s svojim nebeškim in peklenjskim spremstvom in prav tako ga je pozdravila deklica z lepo pesmico. Otroci so z velikim pogumom stopali pred strogega vzgojitelja ter se zahvaljevali za darila. Koliko strahu so nekateri pretrpeli,

pa kaka radost jim je sijala z nedolžnih lic! Ko je odhajal sv. Miklavž, ki je obljubil, da drugo leto zopet pride, so vsi zrlji še dolgo za njim ter bili hvaležni vsem, ki so priklicali sv. Miklavža na ta prijetni večer. Sv. Miklavž sam pa se je gotovo zahvalil še posebej gđ. Vencajzovi, ki mu vsako leto tako lepo pripravi pot in pripelje toliko ljubih otrok k njegovi radodarni roki.

Na praznik Brezmadežne 8. decembra ob 11 dop. »Marijanska akademija« v unionski dvorani. Prireja »Slovenska dijaška zveza«.

I. IX. prosvetni večer bo drevi ob 8 v frančiškanski dvorani s sledečim sporedom: 1. Prof. Matija Tomc, »Marijo nesejo«, dramski prizor starega slovenskega običaja ko nosijo zadnjih 9 dni pred božičem Marijo od hiše do hiše. 2. Dr. Franc Stelc, univ. prof. predava o slovenskih Marijah. Predavanje je tik pred praznikom Matere božje, je aktualno, tudi z umetniškega stališča zelo zanimivo, ker nas bo predavatelj seznanil z Marijinimi podobami, katere so ustvarili domači slovenski umetniki. — Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in v trgovini Stiličovi. 1. Mesečna rekollekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 6. decembra. Začetek točno ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vljudno vabljeni. — Vodstvo.

1. O mrazu in o Miklavžu je bilo te dni dovolj govorjenja. Danes se je že obrnilo. Ni brez nedolžnega veselja med mladimi, pa tudi ne brez razočaranja. Kako tudi ne, ko pa realnost ni v soglasju s pričakovanjem. Trgovci najbrž tudi primerjajo svoje dnevne skupčke s prejšnjimi leti in majejo z glavami. So-

dimo pa, da je bilo več sreče in blagoslova tam, kjer so prijatelji mladine sv. Nikolaju odkazali v izločbah častno in lepo mesto, parkeljnu pa dali slovo. V tem oziru smo ugotovili znaten napredek. Le tu in tam se je režal za oknom spakodran obraz nebodigatreba »škrtaca«. Naj jim tekne, če so taki prijatelji z njimi! Naša mladina se oklepa sv. Nikolaja. Vredno bi bilo naštetih tvojake, ki so se odlikovale s pravim umevanjem in pokazale, da hočejo ostati pri krščanski tradiciji. Ker bi pa potem morali na dan tudi z lastnimi trgovin, ki hočejo trmasto prodreti s spakami brez krščanskega obeležja, bomo zaenkrat oboje opustili v upanju, da se bodo k letu vse trdke ravnale po želji, okusu, mišljenju in običaju slovenskega ljudstva.

1. Obisk sv. Miklavža je včeraj ob 17. uri privabil veliko množico ljudi, največ seve otrok na Miklošičevo cesto pred trgovino, katere imetnik je znani dobrotnik ubožne dece, gospod R. Kunc, naslovljen J. Kunc & Co. Ko je opravil sv. Miklavž svoj posel, prav za prav razdelil obilico slaščic, je krenil še v Frančiškansko ulico, kjer si je ogledal najpoprej novo podružnico že imenovanega gospoda, ki je pred nekoliko dnevi obdaril nad dvesto siromašnih otrok s pleteninami, nato pa je tudi pred to trgovino jel v veliko veselje zbrane mladine razdeljevati bombone, piškote in podobno.

1. Ne pozabi na sliko brezjanske Marije!

1. Rokodelsko društvo bo imelo na Marijin praznik v nedeljo 8. decembra v križanski cerkvi sv. mašo in sv. obhajilo. Pri maši bo pel društveni pevski zbor. Vsi člani naj se cerkvene slovesnosti zanesljivo udeležijo. Pričetek bo točno ob sedmih zjutraj.

1. Razstava Božidarja Jakca. Odprta vsak dan od 9 čez polno do 6 zvečer. Razstava ostane odprta do 17. decembra.

KINO MATICA

Telefon 22-41

ob 16., 19 in 21. uri

Za Miklavža predvajamo nepozabljivo in vedno zaželeno pravljico

Sneguljčica

Nova kopija v francoski verziji. — Večno lepa simfonija barv, glasbe in duhovitosti

MARIBOR

Kmetijstvo v mariborskem okolišu

Maribor, 6. decembra.

Te dni sta imela okrajna kmetijska odbora za okraje Maribor desni in levi breg svoje proračunske seje. Na obeh sejah ni bilo samo govora o denarnih sredstvih za podpiranje kmetijstva, ki so razmeroma majhna, ter s tem, kar je na razpolago, res ni moglo delati čudežev, temveč so prišle v razpravo vse zanimive aktualnosti, ki so pomembne ne samo za mariborski okoliš, temveč prav tako tudi za mesto samo, saj je gospodarski procvet mesta v veliki meri odvisen od njegovega zaledja.

Proračun kmetijskega odbora okraja Maribor levi breg za leto 1941 predvideva 148.500 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Sredstva so res premajhna in nikakor ne zadostujejo za kritje dejanskih potreb, pa je izvedba delovnega programa nemogoča, če ne bodo občine dovolile zvišanja prispevkov občinskim kmetijskim skladom od dotedanjih 9% predpisane zemljarine na vsaj 12 do 13%. Upravni izdatki znašajo 153.000 ali 10,3% — kar je najnižji znesek, ki je za uspešno in hitro poslovanje odbora neobhodno potreben. Izdatki za pospeševanje kmetijstva znašajo 133.200 ali 89,7%. Med izdatki bo šlo največ za pospeševanje živinoreje, ker so potrebe največje, zlasti nakup plemenjskih bikov, vzdrževalne nagrade, prispevek za plemenske merljase itd. Pri poljedelstvu je predvsem upoštevana nujna dobava potrebnega semena in kmetijskih strojev ter travnatnega semena. Med izdatki za kmetijsko propagando je najvišji znesek predviden za podpore gojencem in gojenkam kmetijskih in gospodinskih šol, ker je za napredek kmetijskega gospodarstva nujno potreben čim višji kader strokovno izobraženih gospodarjev in gospodinj. Sadjarstvo bi po svoji gospodarski važnosti moralo zavemati prvo mesto, ker pa je pospeševanje istega vezano z ogromnimi stroški in ker večje akcije izvaja banska uprava, je odbor predvidel v okviru razpoložljivih sredstev najvišje zne-

ske za pospeševanje sadjarstva, predvsem zgraditve sadnih sušilnic. Isto velja za vinarstvo. Ostali izdatki so predvideni za združno propagando in nepredvidene izdatke.

Proračun kmetijskega odbora za srez Maribor desni breg pa predvideva 104.300 din prejemkov in isto toliko izdatkov. Upravni stroški so proračunani na 11.2000 din, za govedorejo (licenciranje, nagrade bikorejem, nakup plemenjakov, možna kontrola, rodovniška društva, kokošjereja, ovčjereja, svinjereja itd.) je 39.000 din, za poljedelstvo in travništvo 17.500, za kmetijsko propagando (tečaj, podpore za obiskovalce kmetijskih šol) 22.800 din, za sadjarstvo 15.000 din, za vinarstvo 2000 din, za gozdarstvo 1000 din itd.

Izredno zanimiva je bila debata na obeh skupščinah. V tem razgovoru so člani kmetijskega odbora prihajali s praktičnimi predlogi in ugotovitvami, ki zaslužio vse upoštevanje. Tako so nekateri ugotavljali, da se absolventi kmetijskih šol prav nič več ne ogrevajo za delo na domači grudi, temveč smatrajo zadobljeno izobrazbo samo za sredstvo, da laže uidejo s kmečke grude v druge službe — k železnici, orožnikom itd. Ta pojav je silno škodljiv, ker jemlje podeželju najboljše bodoče gospodarje ter mu bo treba posvečati vsjo pozornost. Glede prisilne izgradnje gnojlišč se je ugotovilo, da bi bilo treba malim posestnikom priskočiti na pomoč z brezobrestnim posojilom, naj bi se poleg tega dosegla uporaba trošarine prostega cementa, obenem pa naj bi se napravili tečajji za zidarje, ki na deželi še vedno ne znajo prav rabiti cementa. Opozarjalo se je tudi na malomarno ravnanje s kmečskimi stroji. Pri številnih posestnikih leže stroji — plugi, brane zablatene, trierji niso namazani, izpostavljeni so vremenskim neprilikam in tako propadajo veliki kapitali. Občine naj bi same izvajale nadzorstvo, kako se ravna s poljedelskimi stroji. — Naši kmetje kažejo izredno zanimanje za gradnjo sadnih sušilnic. V srezu Maribor desni breg so dobili lani sušilnice kraji Sv. Venčesl, Makole, Spodnja vas pri Slov. Bistrici, Fram in Slivnica. Gradnje je sreski kmetijski odbor podprl s prispevkom po 2000 din ter je plačal tudi strokovno nadzorstvo. Ureditve vzornih drevesnic in sadovnjakov so zagovarjali številni gospodarji. Opozarjali so na pešanje čebelarstva zaradi slabih letin in prepozne dobave trošarine prostega sladkorja. Umetna gnojila so predrag. Treba bi bilo prepovedati izvoz gnojil, da bi jih bilo dovolj za domače potrebe na razpolago. — V srezu Maribor levi breg se bo pospeševala saditev zgodnjega krompirja holandske vrste Bintje, ki dozori že julija ter je pridelava važna glede na preskrbo mariborskega trga.

m 500letnico Gutenberga proslavijo mariborski tiskarji 7. decembra 1940 ob 20.30 v Narodnem gledališču v Mariboru.

m Danes zvečer ob sedmih pride Miklavž v Slomškov dom na Pobrežju.

m Uspel koncert septeta bratov Zivko. V sredo zvečer je septet bratov Zivko v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 priredil uspel koncert umetnih in narodnih pesmi. Dvorana je bila nabito polna poslušalcev, ki so sproti z aplavzom bogato obdarovali izvajanja priznanega mariborskega septeta. Koncert je bil zanimiv tudi po svoji vsebinski plati, ker je program vseboval tudi nekatera najnovejša dela slovenskih skladateljev.

m Ne pozabi na sliko brezjanske Marije!

m Ukinjenje razredov na ljudskih šolah. Naprošenj smo, da z ozirom na dopis v našem listu z dne 1. decembra 1940 str. 8 pod gorjnim naslovom objavimo sledečo izjavo: Podpisano upraviteljstvo I. dr. dekliske ljudske šole v Mariboru je pod zgornjim naslovom dne 1. decembra 1940 v Vašem cenjenem listu zvedelo, da je bila odposlana posebna spomenica na ministrstvo pro-

1. Trnovski dekliski krožek priredi v nedeljo, 8. decembra, zvečer slavnostno akademijo v čast Brezmadežni z izbranim sporedom. Vljudno vabljeni!

1. Teden vzgojnih večerov za starše. Pedagoško društvo v Ljubljani bo priredilo tudi letos vrsto vzgojnih večerov za starše. Prvi teden vzgojnih večerov za starše bo na državni učiteljski šoli od 9. do 14. t. m. Vsak večer bodo ob 8 predavanja po sledečem sporedu: 9. XII.: dr. Franta Mis: »O slabotnem otroku«. 10. XII.: prof. Černejeva: »Vzgoja v družini«. 11. XII.: dr. Kr. Brenkova: »Časopisi, gledališče, kino in mladina«. 12. XII.: prof. Kobličica: »Vzgojno sodelovanje šole in doma«. 13. XII.: prof. Čopič: »Igra, šport in delo«. 14. XII.: F. Brenk: »Pomoč otroku pri izbiri poklica«. Opozarjamo vse starše na ta predavanja ter vabimo, da se jih udeležujejo v čim večjem številu. Morda je danes bolj kot kdaj koli potrebno, da vsaj od časa do časa razmišljamo o vzgoji naše mladine in ji posvetimo nekaj časa. Vstopnine ni.

1. Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grenčica.

1. V nedeljo s Patnikom na Kurešček!

1. Herojska kavalkada (Oklahoma Kid) je eden največjih akcijskih filmov zadnjih let. — James Cagney — »vražji junak Amerike« — »Oklahoma Kid« — kot strašen osvetnik na braniku poltlačnih in ponižanih, on, ki ga je zakon obsodil in družba zavrgla, — Liki orel se spusti na gnezdo črnih pijavk, ki so davile ves narod. — James Cagney je našel v svoji najboljši vlogi sijajno partnerico v igralki Rosemarie Lane. Vse občinstvo bo gledalo to veličastno kavalkado brez oddiha in od časa do časa celo s solzami v očeh. Film je od danes na sporedu kina Sloge.

1. Jutranje halje: Karničnik, Nebotičnik.

1. Mraz je prekinil gradbeno delo. Hud mraz, ki se zadnje dni kar noče umakniti iz Ljubljane, je v veliki meri ustavil gradbeno delavnost, ki je navadno v Ljubljani v decembru še precej živahna. Gradbeno delo na zasebnih stavbah v središču Ljubljane kakor tudi v zunanih okrajih so bila skoraj povsod ustavljena. Pa se tudi ne da več delati, saj betonska mešanica skoraj sprti zmrzuje, malta pa tudi. Le na nekaterih poslopih, kjer se dela tudi z drugimi pripravami, delavci še ne počivajo. Tako na primer graditev tržnice še ni ustavljena, vendar zdaj v glavnem le pripravljajo za čas, ko se bo vreme spremenilo. Le nekaj najnovejših betonskih del, ki so bila začeta, dokončavajo tudi zdaj.

1. Cenjene dame! Za Miklavža in za božič potrebujete novo obleko. Najlažje boste izbrale že izgotovljeno ali pa vam po meri naredi trčka Gorčičar, Sv. Petra cesta. Na zalogi velika izbira blaga za obleke po nizkih cenah!

svete in to v imenu dotičnih ljudskih šol v Mariboru, na katerih so bili po kr. banski upravi ukinjeni nekateri oddelki. Imenovana je v članku tudi I. dr. dekliska ljudska šola v Mariboru. Ker podpisano upraviteljstvo za to spomenico sploh ni vedelo, sledi, da spomenica nikakor ni mogla biti vlozena tudi v imenu vodstva I. dr. dekliske ljudske šole. — Maribor, dne 1. decembra 1940. — Upraviteljstvo I. dr. dekliske ljudske šole v Mariboru.

m Nove določbe o brutto zaslužku. Za področje okrajnega načelstva Maribor — desni breg — so dovoljeni v prodaji blaga na drobno sledeči najvišji brutto zaslužki: za modro galico 10, za premoj pri prodaji od vagona na železniški postaji 5, pri prodaji iz trgovine 15, opeka zidna ali strešna 15, lesni gradbeni material 20 odstotkov. Ti najvišji dopustni zaslužki so stopili v veljavo 1. decembra.

m Smrtna kosa. V Wilsonovi ulici 13 je umrl 46letni višji poštni kontrolor Jožko Černovšek. — V bolnišnici je ugrabila smrt 43letno soprogo železničarja Rozo Gais, Nari počivata v miru.

m Šahovske novice. Na šahovskem brztovnjurju Šk Vidmar za prvenstvo meseca decembra je zasedel prvo mesto Kukovec z 10 točkami o. l. 12 možnih; drugi je Čertalič z 9 in pol, 3. in 4. mesto si delita Reinsberger in Peče z 9, sledijo Marvin 8 in pol, Kuster 8, Gerželj 6 in pol, Smole 6, Jaušovec 4 in pol, Lukeš B. 4, Razboršek in Fieko 2 in Dobošič brez točke. — V kratkem so prične božični šahovski turnir za prvenstvo Maribora, ki se bo igral v kavarni Astoria.

m Davne zadeve. Razpored pridobnine in davka na poslovni promet za leto 1940 je razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezanecem pri tukajšnji davčni upravi do vključno 11. t. m.

m Drva za mariborske reveže. Od 9. decembra naprej se bodo razdeljevale nakaznice za kurivo osebam, katere prejemajo po sklepu seje mestnega sveta redno mesečno ubožno ali vzgojno podporo. Tozadevne nakaznice se bodo izdajale v socialno-političnem uradu mestnega poglavarstva na Rotovškem trgu 9, soba št. 3, po sledečem vrstnem redu: 9. t. m. osebam za začetno črko rodbinskega imena A do F, 11. t. m. od G do J, 12. t. m. od K do L, 13. t. m. od M do P, 14. t. m. od R do S, 15. t. m. od T do Z. Vsak mora imeti s seboj knjižlico, s katero dobiva podporo.

m »Črni popotniki na strehi mestnega avtobusa. Sofer mestnega avtobusnega podjetja, ki je v terek vozil iz Slovenske Bistrice proti Mariboru, je med vožnjo zaslišal na strehi neki šum. Ustavil je vozilo in pogledal na streho, kjer je odkril »črnega popotnika« — Maksa Huberja iz Studencev pri Mariboru, ki je znan po svojem razbijanju izloženih oken. Sofer je Huberja s težavo spravil z avtobusa. Huber je v Slovenski Bistrici spravil na streho najprej svoje kolo, potem pa še sam zlezal na streho n se skril pod plahito in tako skušal priti v Maribor.

m V življenjski nevarnosti sredi Drave. Pri Sp. Vižingju obratuje preko Drave brod, last za druge Sp. Vižingji. Brod služi za prevažanje potnikov. Kot prevoznik je bil nastavljen 24letni Ivan Verber. Na tem brodu bi se bila te dni skoraj pripetila huda nesreča. Čoln je bil namreč že star in je zajemal vodo. K brodniku so prišli trije potniki in ga prosili, da jih prepelje preko Drave. Čoln je bil poln vode. Žuto so ga najprej izpraznili, nato pa odrinili. Čim so bili nekaj metrov od brega, je brodnik opazil, da je voda začela močno vdirati v čoln. Tega se je tako ustrašil, da je skočil v vodo in odplaval k bregu, potnike pa prepuстил usodi. Deroči tok Drave je čoln gnal proti sredini reke. Potniki, ki niso znali plavati, so storiili, kar so mogli, da so prevozili preko Drave. To se jim je tudi posrečilo, že preden je voda čoln do kraja zalila. Potnike je rešila le sreča. Da je voda vdirala hitreje, najbrž postali žrtve dravskih valov.

Mornarji z italijanske križarke »Bartolomeo Colleoni«, ki so jih rešili Angleži.

CELJE

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(179) Še dalje je tekel Mihec, a izhoda ni mogel najti nikjer. Prišel je do neke svinčene cevi, ki je bila gotovo pol metra debela. Razločno je slišal šumeti vodo. To je torej grajski vodovod.

(180) Po dolgem ufrudljivem tavanju je vendar opazil neko odprtino. Splaziti se skozi mu je bila malenkost. Nekoliko se je ogledal in videl, da je prišel na grajski hodnik.

Kočevje

Slovensko prosvetno društvo v Kočevju je proslavilo praznik zedinjenja z zelo lepo usplo Zupančičevo tragedijo »Veronika Deseniška«, ki je za Kočevje pod razvalinami gradu Celjana Fiderika II. gotovo še prav posebno pomembna. Vabilu Prosvetnega društva so se odzvali mnogi odličniki in predstavniki kočevske slovenske javnosti. Dvorana hotela »Trst« je bila za to prireditev mnogo premajhna, da bi mogla sprejeti vse Slovence, društvene člane in prijatelje iz Kočevja, Mozlja, Kočevske Reke in Stare Cerkve. K tej lepi slovenski manifestaciji so največ pripomogli idealni Velikolaščani, ki so v skrbni in spretni režiji g. sodnika Franceta Lazarja dovršeno podali najlepšo slovensko tragedijo. Gostovanje Lašanov je še bolj poglobilo slovensko misel in utrdilo vez med kočevskimi Slovenci samimi in Slovenci onstran Jasnice. K lepo uspeši prireditvi kočevskih Slovencev iskreno čestitamo.

Kranj

Slovensko planinsko društvo, podružnica Kranj, priredi predavanje o prvi pomoči pri nezgodah v četrtak, dne 12. decembra t. l. ob 20 v gimnazijski dvorani v Kranju. Predavatelj Osrednjega reševalnega oddelka SPD v Ljubljani bo podal v besedi in s skriptičnimi slikami vsa tustvarna navodila, ki so eminentne važnosti za širše občinstvo, zelo aktualna pa za planince. Na številno udeležbo vlijudno vabi odbor SPD, Kranj.

Zagonetni z'očin v Kairu

Policija v Kairu je pred težavno nalogo, kako razrešiti skrivnost zagonetnega zločina, ki je bil pred nekaj dnevi odkrit v Kairu. V neki hiši v predmestju Kaira so našli ubitega bogatega lekarnarja. Imel je veliko rano na telesu. Ko se je razširila novica o njegovi smrti, se je javilo nič manj kot 14 žensk, ki so vse zatrjevale, da so njegove zakonite žene. Vsaka je prila z ženinim listom, kot dokazom za svojo trditev. Z veliko težavo so med njimi le ugotovili pravo ženo, mater šestih otrok. Morilca in vzroka tega skrivnostnega umora še niso mogli odkriti.

Novo veliko pristanišče v Trstu

V sedanjem tržaškem pristanišču ne morejo pristajati večje ladje, temveč se morajo zasidirati zunaj na morju. Zlasti številni gospodarski krogi žele, da bi se to spremenilo in da bi dobil Trst veliko moderno pristanišče, kamor bi lahko naravnost prihajale največje ladje. Poročajo, da se je za to misel vnel tudi Mussolini in da bodo sedaj skopali do tržaškega pristanišča velik kanal na ta način, da bodo morsko dno poglobili. Dela so se že pričela. Do novega pristanišča bo speljal tudi več železniških tirov. Železnica bo na električni pogon. Novo pristanišče bo prišlo v poštev zlasti za velike trgovske ladje.

Kravate iz lososove kože

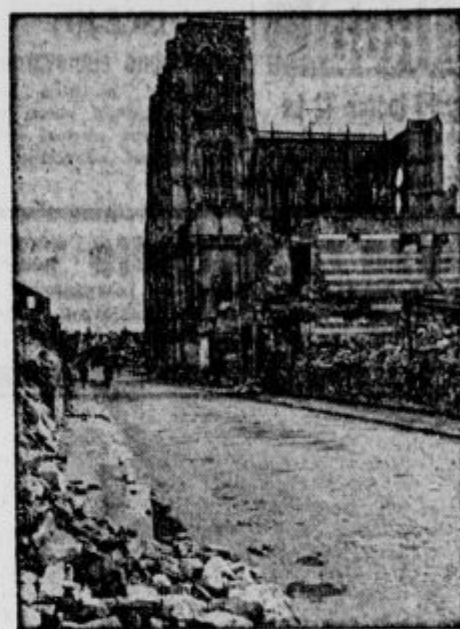
Marsikdo bo mislil na šalo, ko bo bral naslov o kravatah iz ribje kože. Saj so moški navajeni na lepe svilene kravate vseh vrst tako huda pa še menda vendar ne prede, da bi morali delati kravate iz ribje kože. Pa je le res, da se je posrečilo lepo ustrojiti ribjo, zlasti lososovo kožo in jo že uporabljajo krojači. Zlasti za kravate je lososova koža primerna. Doslej že izdelujejo nemške tovarne kravate iz lososove kože v 24 barvah.

Churchil dobil na rojstni dan darove za 10 letal vrste »Spitfire«

Ko je angleški ministrski predsednik pred kratkim obhajal rojstni dan, je dobil iz raznih delov imperija in od drugih prijateljev več darov. Tako mu je poslala Nizozemska Vzhodna Indija 35.000 funtov za 7 letal, prebivalci Malajskega polotoka so mu poslali 11.500 funtov za 2 letali in Nova Zelandija 5000 funtov za eno lovsko letalo.

Smrt italijanskega učenjaka

V Florenci je umrl profesor Guido Alfani, ravnatelj florentinske potresne postaje. Bil je velik učenjak in dober duhovnik. Rodil se je leta 1876 v Florenci. Leta 1905 je postal ravnatelj potresne postaje, kar je ostal do smrti.

V bojih na zapadni fronti je bilo mesto Abeville zelo porušeno, katedrala pa je na čudovit način ohranjena.

Mali oglasi

Prodamo

Dražba

raznih premičnin (2 postelji, otroška postelja, omara, miza itd.), bo dne 7. decembra 1940 ob pol 3 v Ljubljani, Celovška cesta 72. Vsi predmeti se lahko ogledajo pred dražbo. Konkurni upravitelj

Dražba lesa

Šumska uprava razlaščenih gozdov v Kočevju bo prodala na javni dražbi dne 23. decembra 1940: 580 plm izdelanih jelovih hlodov iz revirja Travnik in 1760 prm bukovih drv na panju iz revirjev Travnik in Podstenice. Pojasnila, pogoj in tiskovino so na razpolago pri šumski upravi razlaščenih gozdov v Kočevju in pri gozdarjih v Podstenicah in na Travniku.

Upokojenci!

Iz tiska je izšla

Uredba o osebnem in družinskem dodatku državnih upokojencev in ostala pravila, ki se nanašajo na podpore državnih upokojencev s komentarji in službenimi pojasnili in odloki državnega sveta.

Priredila:

Bor. Petkovič, svetnik ministristva financ in šef administr. oddelka ter Mih. Djokić, svetnik finančnega ministristva in šef pokojninskega oddelka z naslednjo vsebino:

1. Uredba o osebnem in družinskem dodatku državnih upokojencev.
2. Uredba o dodatkih oseb, upokojenih v izjemnih položajih.
3. Uredba o spremembah zakonskih pravil, ki se nanašajo na podpore državnih upokojencev.
4. Uredba o izrednem dodatku državnih upokojencev in upokojencev.
5. Pravila o uživanju pokojnine med bivanjem v tujini.
6. Pravila o službenem davku, ki se nanaša na pokojninske prejemke (davek, izredni doprinos, fond narodne obrambe, odkupnina osebnega dela, vloge za uradniški pokojninski fond, verske davščine).
7. Neobvezno vlaganje v uradniški pokojninski fond.
8. Zakonska pravila o prepovedih na podpore upokojencev.
9. Predjudni na pokojnini.
10. Uredba o izplačevanju podpor državnih plačancev v mobilnem in vojnem stanju.

Knjiga velja samo 20 dinarjev — če se pošlje denar vnaprej.

Knjiga je tiskana v latinici!

Denar in naročila naj se pošlje na: »Uredništvo Financijskog glasnik« Beograd, poštni predal 554 — račun poštne hranilnice št. 60.336

Otroka italijanskega prestolonaslednika se igraja s psičkom. Mali princ Viktor Emanuel bo nekoč nosil italijansko krono.

Alphonse Daudet:

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Za njima je stopal Belizar, tržec za roko svojega sestro. Ta je bila vdova iz Nantesa, ključnatega nosu kot njen oče, majhna in čokata. Belizar je bil ves izpremenjen. Ni bilo sledu trpkih potecz, ki so mu sekale obraz, ni bilo več debele, modre napete žile na čelu. Glavo je držal pokonci in skoraj lep je bil. Ponosno je prestavljal ogromne čevlje, ki so bili natejeni po meri nalašč zanj. Belizar ni več trpel in ob misli, da ima nove čevlje, je bil dvakrat srečen. Držal je za roko otroka gospe Webrove, na čigar široki glavi je bila posebna frizura, katere tajno poznajo samo predmestni brivci. Tudi novi Prijatelj je bil seveda poleg in pek, gospodar gospe Webrove. Za njimi je stopal sosed Levindro. Sledili so mu Belizarjevi bratje in sestre, sosedje, prijatelji in končno Jakec, toda brez gospe de Barancy, ki je obljubila, da bo večerjo počastila s svojo prisotnostjo.

Vse dopoldne so čakali na županstvu, že zdavnaj je odzvonilo poldan in želodci so se oglašali, ko se je sprevod napotil na kolodvor de Vincennes. Večerja bi morala biti v neki restavraciji na avenuji de Bel-Air. Belizar je imel naslov restavracije v žepu. Ko je Belizarjeva družba prišla tja, njihova soba še ni bila prazna in morali so čakati. Med tem časom so se sprehajali okrog jezera de Vincennes. Bil je to kraj, kjer so se običajno vršile poročne pojedine in zato je bilo po vrhovih in gozdnih stezicah vse polno svatov. Po restavracijskih sobah so peli, se zabavali, smejali, kričali in plesali valčke ter četvorke od zvokih starih orgelj. Moški so nosili ženske klobuke,

ženske so imele na glavah moška pokrivala. Tu in tam je kakšna družica popravljala nevesti poročno obleko. Oh, te bele in modrikaste poročne obleke! S kakšnimi občutki so uboga dekleta hodila po vrtu, s kakšnim ponosom so se ogledovala, misleč, da so vsaj ta dan elegantne. Revni ljudje si pač ne žele nič drugega bolj, kot vsaj za nekaj časa biti bogat, zamenjati svoj družaben položaj s tistimi, ki jim vedno zavideajo in ki so srečni.

Krošnjar in njegova družba so se nekoliko potrti sprehajali, jedli piškote in čakali na tako zaželeno poročno gostijo. Sicer ne morem reči, da ne bi od časa do časa kdo kaj vselega povedal, vendar pa je glad kvaril razpoloženje. Končno je nekdo iz Belizarjeve družbe prišel povedati, da je že vse pripravljeno, da se lahko kar vsedejo k mizi in napotili so se proti restavraciji.

Miza je bila pogrnjena v veliki sobi, ki je bila ločena od drugih s tankimi stenami, tako da se je vse slišalo, kar so v njej govorili. Slišalo se je trkanje kozarec, smeh, kliči in brnenje zvoncev. Posedli so okrog mize. Gospa de Barancy še ni prišla. Že se je hotel vvesti k svoji ženi, toda sestra iz Nantesa je dejala, da to ni več primerno in da naj se vsedeta drug nasproti drugega. Tako se je tudi zgodilo, toda šele po dolgem zapravljanju, med katerim se je stari Belizar obrnil k svoji mladici snahi in jo zelo indiskretno vprašal: »No, povejte no, kako pa ste napravili, ko ste se poročili z gospodom Webrom?«

Raznašalka kruha je prav mirno odgovorila, da se je takrat poročila v svojem rojstnem kraju, na deželi in da je takrat gostom stregla. Stari je nato dejal, da je bilo to grdo. Videlo se je, da Belizarjevi sorodniki niso zadovoljni in tudi izbrana večerja jih ni mogla razveseliti. Njihov najstarejši se je poročil in s tem so izgubili največjo molzno kravo v družini.

V začetku so pri jedi vsi molčali. Prvič zato, ker so bili zelo lačni in drugič, ker so imeli veliko spoštovanje do natakarev v lepih črnih oblekah.

Ti dečki so bili nekaj posebnega. Imeli so gole, obrbite brade in dolge zalize a okrog ust pomilovale, strog in uraden izraz. Človek bi dejal, da so to bivši visoki uradniki, ki morajo sedaj opravljati sebi neprimerno delo. Najsmehnejše je bilo, s kakšnim prezirom so gledali na te reveže, male ljudi, zbrane na žinitovanjski gostiji, ki bo stala sto soujev za osebo. Vsak povabljenec je z občudovanjem mislil na to ogromno število in na Belizarja, ki je tako bogat, da si more privoščiti tako drago poročno pojedino.

Gospa Webrova je govorila svojemu sinu: »Nikar se ne sramuj. Le jej. Preveč arago je, da bi puščali.«

Ta modra beseda je vplivala na vse ostale in kmalu so vse brade migale, da je bilo veselje. Zlasti košara s kruhom je šla iz rok v roke.

Družba je bila že precej dobre volje, ko se je zaslislal šelest svile in so se odprla vrata, da je lahko vstopila nasmejana Ida de Barancy.

»Oprostite, dragi moji. Kočija je tako počasno vozila, da le je in poti kar ni bilo konec.« Obledela je bila v svojo najlepšo obleko in srečna je bila, da jo je imela priložnost obledeti, česar ni mogla že ves mesec, odkar je stanovala pri svojem sinu. Napravila je izreden vtis. Vsi so jo občudovali, ko se je vseela k Belizarju in pomigala natakarku, da ji je prinesel jedilni list.

Kako je ugnala tega domišljavega in ošabnega fanta! Enega od njih je poznala iz neke restavracije na bulvarju, kamor sta hodila z d'Argentonom po gledališču.

»Tako... vi ste tukaj? — No, kaj mi boste prinesli?«

Glasno se je smejala in dvignila rokave, da so se bolje videle njene bele roke, rožljala z zapetnicami, se ogledovala v zrcalu in narhlo s prsti poslala pozdrav svojemu sinu.

Kadar je ona govorila, so pri mizi vsi ostali molčali. Kolikor je bilo mladih Belizarjevih sorodnikov, so vsi z največjo poželjivostjo zrl na njene zapetnice. Nikdo si ni upal govoriti. Tudi Jakec se ni mogel zabavati. Vse te ceremonije so ga samo spominjale na njegovo bodočo poroko in to, kar se je dogajalo okrog njega, ga sploh ni zanimalo.

»No, posebno veselo in prijetno ni...« je nenadoma vzdiknila Ida, ko se je navzila sploščena občudovanja. »No, dragi Bel, nekoliko več živahnosti, za zlodja... Čakajte...«

Vstala je, vzela v eno roko krožnik, v drugo kozarec in rekla:

»Z gospo Belizarjevo bova zamenjali mesto... Prepričana sem, da se njen soprog ne bo pritoževal.«

Njen predlog je Belizarja tako razveselil, mali Weber je zagnal tako rjovenje in vsem je ta njen korak tako ugajal, da je slaba volja prešla in začela se je prava poročna gostija v najlepšem razpoloženju. Najiminitnejše pa je bilo, ko je šampanjec prišel na mizo. Ida ga je sicer že mnogokrat pila v svojem življenju, toda za ostale je bilo to pravo očiščevje. Govorili so o njem polglasno, ga ogledovali in občudovali.

Sredi vpitja in smeha so prinesli gospe Belizarjevi krožnik z raznimi izbrani sladkorčki in majhnim detetom iz modrega in rdečega sladkorja. To je bila stara poročna navada. Vsi so se smejali, gospa Webrova je bila kar višnjeva in Belizarju je bilo nerodno, nerodno...

Končno so začeli peti. »Prijatelje je vstal, ukazal tišino, se prijel za srce in pričel s hripavim glasom peti staro žinitovanjsko pesem,

Mali oglasi

Službe iščejo

Mlad fant
vaje vseh del, išče ka-
kršno koli službo. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Priprava« št. 18596. (a)

Kupimo

Pločevinaste bobne
(sode) kupuje Jos. Reich.
tov. kem. izdelkov, Ma-
ribor, Tezno.

Ovseno slamo
prvovrstno, zdravo 100—
200 stotov kupim. Ponud-
be upravi »Slovenca« v
Celju pod »Slama« 18740.

STROJI

Pogonski motor 12 ks
nafta ima prednost, kupi
mestno cestno nadzorstvo
v Ljubljani.

Denar

Knjižice
Mestne hranilnice Kam-
nik za 20.000 din prodam.
Ugodna prilika za dol-
znike pri tem zavodu. Ru-
dolf Zore, Ljubljana —
Gledališka 12.

Knjižice
Kmetijske posojilnice Ljub-
ljanske in Prve hrvatske
štedionice potrebujemo še
nekaj protitakojsnjih go-
tovin. Ponudite takoj:
Rudolf Zore, Ljubljana,
Gledališka ulica 12.

Stanovanja

ISČEJO:
Enosobno stanovanje
v bližini stolnice išče
starejša gospa samo za-
se. Ponudbe upravi »Slo-
venca« pod »Sončno« št.
18591.

Službodobel

Več mizar, pomočnikov
dobrih, za lepa dela —
sprejemem. Pavel Okorn,
mizar, Škofja Loka.

Zanesljive poverjenike
za Ljubljano, Maribor in
Celje ter druge večje
kraje dravske banovine
sprejme zavarovalnica
»Sava«, Ljubljana, Sv.
Petra 2.

Posredstva

»REALITETA«
zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani, Prešer-
nova ulica 64, I. nadstr.
Telefon 44-20

2 parceli po 470 m²
prodam v bližini Stadio-
na. Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 18232.

Večji arondiran kompleks
in nekaj parcel v Kranju
prodam. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Renta-
bilno« št. 18680. (p)

Prodamo

»KREKO« perilo
najlepše darilo!
Miklavš kupuje srajce
za gospode, deške srajce,
damsko perilo - še vedno
po izredno nizkih cenah
pri
»KREKO«
Tavčarjeva 3, Tyrseva 31

Cvetje in jajca
vedno v zalogi pri Ba-
loh, Kolodvorska št. 18,
dvorišča, telefon 39-66.

Premoq

koks, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 3
telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Zahtevajte povsod „SLOVENCA“

Samostojnega uradnika

za pisarniško in zunanjo službo in

korespondenta (-injo)

steno-daktilografa(injo), ki perfektno ob-
vlada srbohrvaščino in nemščino, arijske-
ga porekla, išče za takojšen nastop vodeče
podjetje v Belgradu. Obširne ponudbe s
curriculum vitae na poštni predal 626,
Belgrad.

Razglas

Občina Koroška Bela je razpisala za dne
16. decembra 1940

pismeno ponudbeno licitacijo
za naslednja dela pri dograditvi nove ljud. šole:
pleskarska, slikarska, tapetniška
in polaganje linoleja.

Interesenti naj se za vse informacije obra-
čajo na občino Koroška Bela.
Uprava občine Koroška Bela.

Vsem, ki ste ob težki izgubi naše drage
žene, matere, stare matere, gospe

Franje Rovšek

sočustvovali z nami, vsem, ki ste jo
spremili na zadnji poti, ji darovali kras-
nega cvetja, vsem naša iskrena zahvala.
Posebno pa se zahvaljujemo č. g. Blaju
za duhovno tolažbo na večer njenega
življenja, č. sestri Simoni za požrtvoval-
no strežbo in vsem, ki so ji lajšali trp-
ljenje v zadnjih dneh njenega življenja.

Kranj, 5. decembra 1940

Zalujoči ostali

Počinika za Slovenijo potrebuje **takoj Kemična tovarna**
»Brill« a. d. iz Beograda.
Prednost imajo Slovenci. — Interesentje naj puste svoje obširne las-
noručno pisane ponudbe s točnim naslovom v hotelu »Miklič«, Ljubljana za
g. Simić Svetozarja, ravnatelja kemične tovarne »Brill« a. d. iz Beograda.

Umrli nam je naš nad vse ljubljani — gospod

dr. Pavel Krajec

šef-zdravnik sanatorija »Leonišče«, zdravnik OUZD, rezervni
sanitetni kapetan I. kl., odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje

danes ponoči, po kratki mučni bolezni, previden s tolažili
svete vere.

Pogreb nepozabnega bo v soboto, dne 7. decembra 1940, ob
2 popoldne izpred mrliške veže, Slajmarjeva cesta 2, do mitnice
na Dolenjski cesti, odkoder bo prepeljan v Šmihel pri Novem
mestu, kjer bo pokopan istega dne.

Ljubljana, Novo mesto, dne 5. decembra 1940.

Zalujoči ostali

Velik pisalni stroj
malo rabljen, zelo poc-
ni takoj prodam. Kova-
čič, Cigaletova št. 11.

DARUJTE PRAKTIČNO

Najlepše darilo za vsako
roko, je

»JUGOPATENT«
nalivno pero!

Dobavlja tudi na obroke
»Jugopatent«, Ljubljana,
Dvorčakova 8.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi našega
iskreno ljubljene soproga, očeta, tasta, dedeka, brata, svaka in strica, gospoda

Alojza Potočnika

svetnika državnih železnice v pokoju

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.
Posebno zahvalo izrekamo stanovskim tovarišem za spremstvo ter vsem prijateljem in
znancem, ki so nepozabnega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji
poti k večnemu počitku. Še posebej se zahvaljujemo za izraženo sožalje g. zastopniku
državne železniške direkcije in g. dr. Campi za v srce segajoč poslovljni govor.

Ljubljana, Celje, Sv. Trojica v Slov. Goricah, 5. decembra 1940

Rodbina Potočnikova

Potrli v globoki žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da
nas je danes, previden s Svetotajstvi, za vedno zapustil naš dobri atek, stari atek,
tast, brat in svak, gospod

Josip Marin

posestnik in davčni uradnik v p. v Arclinu pri Vojniku

Pogreb bo v soboto, dne 7. decembra 1940 ob desetih popoldne na vojniško po-
kopališče v družinski grob.

Arclin pri Vojniku, dne 5. decembra 1940.

Valerija, Danica, Vida por. Končan, Jože in Mira, otroci; Franc Končan, zet
in ostalo sorodstvo

Rektor univerze kralja Aleksandra I. in dekan medicinske fakultete

sporočata žalostno vest, da je dne 5. de-
cembra 1940 umrl gospod

dr. Janez Plečnik

redni univ. profesor, večkratni dekan in
prodekan medicinske fakultete, odlikovan
z redom Sv. Save III. razr.

Velezaslužnemu članu profesorskega kole-
gija ohrani univerza trajen, časten spomin.
Pogreb bo v soboto, dne 7. decembra 1940
ob 16, od kapele sv. Nikolaja na Žalah, na
pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1940.

Rektorat
univerze kralja Aleksandra I.
v Ljubljani

Grandiozno filmsko veledelo po romenu Louisa Bromfielda „THE RAINS CAME“, katerega naklada je dosegla več milijonov izvodov.

V glavnih vlogah:

Tyrone Power - v najlepši vlogi svoje briljantne umetniške kariere.
Myrna Loy - žena mistične lepote, ki s svojo kreacijo v tem filmu prekosi vse dosedanje uspehe.
George Brent - najpopolnejši gentleman filma.
Brenda Joyce - novi star.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — Rezervirane vstopnice se morajo dvigniti najkasneje 1/2 ure pred predstavo!

LJUBLJANA

Sv. Miklavž je nosil V gluhomemnici

Na Miklavžev večer se je samo v Ljubljani zbrala mladina na velikem številu prireditelj, ki so imele vse isti namen: razveseliti mladino. Na vseh teh večerih, ki so bili vsi enaki po veselju, živahnosti in vriskanju mladine, so uživali prav tako kakor otroci, starši, ki so bili veseli sreče svojih otrok. Čisto drugačen je bil po videzu, pa tudi sicer je bil prav gotovo najlepši Miklavžev večer v Ljubljani — v Gluhonemnici. Bil je to Miklavžev večer ene same velike družine, ki ima 148 otrok, pa ne samo enega očeta in ene matere. Kaj svojstven je bil, saj je mladina občudovala le z očmi, sicer pa je bil večer mnogo bolj miren. Najbolj glasen je bil Miklavž. Ta je tudi največ govoril. V veliki telovadnici Gluhonemnice so se ob petih popoldne zbrali učitelji Gluhonemnice z ravnateljem g. Dermeljem na čelu, prav tako pa predsednik Podpornega društva za gluhomemo mladino g. Andrej Sarabon z gospi in drugimi člani društva. Vsi gojenci in gojenke Gluhonemnice so se postavili pred bogato obloženo mizo, kjer je začel Miklavž deliti darove. Po zaslugi požrtvovalnega društva in ravnateljstva šole so bili obdarovani prav vsi, kakor je v vsaki družini navada. Vsak je dobil velik zavitek Miklavževih darov. V njem so bili rožiči, štruklji, jabolka, slaščice in sladkarije. Poleg tega so dobili vsi siromašnejši, pri katerih so ugotovili, da potrebujejo ali perilo, ali obutev, ali obleko, tudi praktična darila v perilu, obleki in obutvi. Ga. Sarabonova pa je za vsakega pripravila še culico, ki jo je Miklavž slehernemu navrgel. Culica je bila res praktična. V velik žepni robcu sta bili zavezani dve jabolki, dve pomaranči, nekaj rožičev in sladkarij. Ganljivo je bilo gledati, kako je gluhomemo mladina z žarečimi očmi odhajala izpred mize, obložene z darovi. Vsakdo se je pred Miklavžem vsaj glasno prekrizal in za tem iztisnil: Hvala. Požrtvovalni učitelji so pomagali pri obdarovanju Miklavžu in bili srečni, ko so videli, kako zadovoljna in presenečena je mladina. Še nekaj: ljubizen, ki jo čutijo nekdanji gojenci zavoda, je najlepše dokazal g. Sturm, nekdanji gojenec zavoda, ki je s svojo gospo, prav tako gojenko zavoda, pripeljal na Miklavžev večer oba svoja ljubka otroka, oba zdrava. Ta dva sta se krepko pogovarjala in tudi po svoje uživala na lepem Miklavževem večeru gluhomemo družine.

Miklavževi proslavi Krščanskega ženskega društva

Krščansko žensko društvo v Ljubljani, ki mu predseduje ga. dr. Logarjeva in pri katerem z vso vplivnostjo in delavnostjo deluje ga. banica dr. Natčenova, je priredilo dve Miklavževi proslavi v beli dvorani hotela Uniona. Ob pol treh je povabila društvo na Miklavžev proslavo 140 revnih ljubljanskih družin, ki so s svojimi otroki napolnile dvorano do zadnjega kotička. Človeku so prišle solze v oči, ko je gledal, kako ti ubogi otročki, ki nimajo prilike, da bi kdaj šli na kakšno predstavo, pričakujejo sv. Miklavža, ki jim prinaša darila. Tedaj pa zazvonil v predstoji in sv. Miklavž pride v spremstvu ljubkih angelčkov, za njim pa se pripodita dva parkeljna, rdeča in črna kot jih otroci prav dobro poznajo. Svetega Miklavža je v imenu siromašnih družin pozdravila neka deklica v izbrani pesmi, nakar se je zahvalil sv. Miklavž sam in povedal v lepih besedah, zakaj prihaja na svet, da obdaruje dobre in pomaga bednim. Predvsem pa se v tem času, ko je tako pomoliti tako potreben. Nato je začel razdeljevati bogata darila družinam, ki so s hvaležnostjo sprejemale tako potrebna živila, obleke, čevlje, otroci na še bonbone in jabolka, ki so jim jih dali angeli. Tako je 140 družin občutilo praznik sv. Miklavža in svetnik je bil na ta način najbolj počaščen, saj je tudi on delil siromašnim in dobrih ljudem.

Zvečer ob pol 5 pa se je v društvu zopet oglašil sv. Miklavž, da obdaruje otroke prijateljev društva, pa tudi njihove članice. Prav tako je prišel sv. Miklavž s svojim nebeskim in peklenjskim spremstvom in prav tako ga je pozdravila deklica z lepo pesmico. Otroci so z velikim pogumom stopali pred strogega vzgojitelja ter se zahvaljevali za darila. Koliko strahu so nekateri pretrpeli, pa kaka radost jim je sijala z nedolžnih lic! Ko je odhajal sv. Miklavž, ki je obljubil, da drugo leto zopet pride, so vsi zrlili še dolgo za njim ter bili hvaležni vsem, ki so priklicali sv. Miklavža na ta prijetni večer. Sv. Miklavž sam pa se je gotovo zahvalil še posebej gđ. Vencajzovi, ki mu vsako leto tako lepo pripravi pot in pripelje toliko ljubih otrok k njegovi radodarni roki.

Na praznik Brezmadežne 8. decembra ob 11 dop.

»Marijanska akademija« v unionski dvorani.

Prireja »Slovenska dijaška zveza«.

I IX. prosvetni večer bo drevi ob 8 v frančiškanski dvorani s sledečim sporedom: 1. Prof. Matija Tomc, »Marijo nesejo«, gramatičen prizor starega slovenskega običaja ko nosijo zadnjih 9 dni pred božičem Marijo od hiše do hiše. 2. Dr. Franc Stelc, aniv. prof. predava o slovenskih Marijah. Predavanje je tik pred praznikom Matere božje, je aktualno, tudi z umetniškega stališča zelo zanimivo, ker nas bo predavatelj seznanil z Marijinimi podobami, katere so ustvarili domači slovenski umetniki — Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in v trgovini Stifilgoj. I Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 6. decembra. Začetek točno ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki v živo vabljeni. — Vodstvo.

I O mrazu in o Miklavžu je bilo te dni dovolj govorjenja. Danes se je že obrnilo. Ni

brez nedolžnega veselja med mladimi, pa tudi ne brez razočaranja. Kako tudi ne, ko pa realnost ni v soglasju s pričakovanjem. Trgovci najbrž tudi primerjajo svoje dnevne skupitke s prejšnjimi leti in majoje z glavami. Sodimo pa, da je bilo več sreče in blagoslova tam, kjer so prijatelji mladine sv. Nikolaju odkazali v izložbah časno in lepo mesto, parkeljnu pa dali slovo. V tem oziru smo ugotovili znaten napredek. Le tu in tam se je režal za oknom spakedran obraz nebodigatreba »skratac«. Naj jim tekne, če so taki prijatelji z njim! Naša mladina se oklepa sv. Nikolaja. Vredno bi bilo naštetih troke, ki so se odlikovale s pravim umevanjem in pokazale, da hočejo ostati pri krščanski tradiciji. Ker bi pa potem morali na dan tudi z lastniki trgovin, ki hočejo trmasto prodreti s spakami brez krščanskega obeležja, bomo zaenkrat oboje opustili v upanju, da se bodo k letu vse trdike ravnale po želji, okusu, mišljenju in običaju slovenskega ljudstva.

I Obisk sv. Miklavža je včeraj ob 17. uri privabil veliko množico ljudi, največ seve otrok na Miklošičevo cesto pred trgovino, katere imetnik je znani dobitnik ubožne dece, gospod R. Kunc, naslednik J. Kunc & Co. Ko je opravil sv. Miklavž svoj posel, prav za prav razdelil obilico slaščic, je krenil še v Frančiškansko ulico, kjer si je ogledal najpoprej novo podružnico že imenovanega gospoda, ki je pred nekoliko dnevi obdaril nad dvesto siromašnih otrok s pleteninami, nato pa je tudi pred to trgovino je bil v veliko veselje zbrane mladine razdeljevati bonbone, piškote in podobno.

I Ne pozabi na sliko brezjanske Marije!
I Rokodelsko društvo bo imelo na Marijin praznik v nedeljo 8. decembra v križanski cerkvi sv. mašo in sv. obhajilo. Pri maši bo pel društveni pevski zbor. Vsi člani naj se cerkvene slovesnosti zanesljivo udeležijo. Pričetek bo točno ob sedmih zjutraj.

I Razstava Božidarja Jakca. Odprta vsak dan od 9 zvečer do 6 zvečer. Razstava ostane odprta do 17. decembra.

I Jutrzanje halje: Karničnik, Nebotičnik.

I Trnovski dekliški krožek priredi v nedeljo, 8. decembra, zvečer slavnostno akademijo v čast Brezmadežni z izbranim sporedom. Vljudno vabljeni!

I V nedeljo s Putnikom na Kurešček!
I Teden vzgojnih večerov za starše. Pedagoško društvo v Ljubljani bo priredilo tudi letos vrsto vzgojnih večerov za starše. Prvi teden vzgojnih večerov za starše bo na državni učiteljski šoli od 9. do 14. t. m. Vsak večer bodo ob 8 predavanja po sledečem sporedu:

9. XII.: dr. Franta Mis: »O slabotnem otroku«. 10. XII.: prof. Černejeva: »Vzgoja v družini«. 11. XII.: dr. Kr. Brenkova: »Časopisi, gledališče, kino in mladina«. 12. XII.: prof. Kobilica: »Vzgojno sodelovanje šole in doma«. 13. XII.: prof. Čopič: »Igra, šport in delo«. 14. XII.: F. Brenk: »Pomoč otroku pri izbiri poklica«. Opozorjamo vse starše na ta predavanja ter vabimo, da se jih udeležujejo v čim večjem številu. Morda je danes bolj kot kdaj koli potrebno, da vsaj od časa do časa razmišljamo o vzgoji naše mladine in ji posvetimo nekaj časa. Vstopnine ni.

I Pri zaprtju, močnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grenčica.

I Cenjene dame! Za Miklavža in za božič potrebujete novo obleko. Najlažje boste izbrale že ugotovljeno ali pa Vasa po meri naredi trdka Gorčar, Sv. Petra cesta. Na zalogi velika izbira blaga za obleke po nizkih cenah!

I Herojska kavalkada (Oklahoma Kid) je eden največjih akcijskih filmov zadnjih let. — James Cagney — »vražji junak Amerike« — »Oklahoma Kid« — kot strašen osvoboditelj na braniku potlačeni in ponižani, on, ki ga je zakon obsodil in družba zavrgla, — Lik orel se spusti na gnezdo črnih pijavk, ki so davile ves narod. —

KINO MATICA Telefon 22-41 ob 16., 19. in 21. uri	Za Miklavža predvajamo nepozabljivo in vedno zaželeno pravljico Sneguličica Nova kopija v francoski verziji. — Vedno lepa simfonija barv, glasbe in duhovnosti
---	---

Mornarji v italijanske križarke »Bartolomeo Colleone«, ki so jih rešili Anglež.

James Cagney je našel v svoji najboljši vlogi sijajno partnerico v igralki Rosemarie Lane. Vse občinstvo bo gledalo to veličastno kavalkada brez oddiha in od časa do časa celo s solzami v očeh. Film je od danes na sporedu kina Sloge.

I Mraz je prekinil gradbeno dela. Hud mraz, ki se zadnje dni kar noče umakniti iz Ljubljane, je v veliki meri ustavil gradbeno delavnost, ki je navadno v Ljubljani v decembru še precej živahna. Gradbeno dela na zasebnih stavbah v središču Ljubljane kakor tudi v zunanjih okrajih so bila skoraj povsod ustavljena. Pa se tudi ne da več delati, saj betonska mešanica skoraj sproti zmrzuje, malta pa tudi. Le na nekaterih poslopih, kjer se dela tudi z drugimi pripravami, delavci še ne počivajo. Tako na primer graditev tržnice še ni ustavljena, vendar zdaj v glavnem le pripravljajo za čas, ko se bo vreme spremenilo. Le nekaj najnovejših betonskih del, ki so bila začeta, dokončavajo tudi zdaj.

Maribor

m 500letnico Gutenberga proslavijo mariborski tiskarji 7. decembra 1940 ob 20.30 v Narodnem gledališču v Mariboru.

m Danes zvečer ob sedmih pride Miklavž v Slomškov dom na Pobrežju.

m Uspeh koncert septeta bratov Živko. V sredo zvečer je septet bratov Živko v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 priredil uspeh koncert umetnih in narodnih pesni. Dvorana je bila nabit polna poslušalcev, ki so sproti z aplavzom bogato obdarovali izvajanja priznanega mariborskega septeta. Koncert je bil zanimiv tudi po svoji vsebinski plati, ker je program vseboval tudi nekatera najnovejša dela slovenskih skladateljev.

m Na pozabi na sliko brezjanske Marije!
m Ukinjenje razredov na ljudskih šolah. Naproseni smo, da z ozirom na dopis v našem listu

Najnovejša poročila

»Jugovzhod želi imeti mir«

Dunajski časopis o izjavah južnovzhodnih državnikov.

Dunaj, 5. dec. TCP. List »Süd-Ost-Echo«, ki je blizu zunanemu ministertvu, prinaša uvodnik, ki je očividno inspiriran. V njem piše razpravlja o položaju na Balkanu in piše o trojnem sporazumu med Madžarsko, Romunijo in Slovaško. List poudarja, da žele balkanske države ohraniti mir, kar je prišlo jasno do izraza v nedavnem govoru kneza namestnika Pavla kakor tudi madžarskega in bolgarskega zunanjega ministra. Ohranitev miru, pravi članek, prihaja v tem trenutku jasno in odločno do izraza. V balkanskih državah je to danes prvi cilj. Formulacije, ki so jih uporabljali v svojih govorih jugovzhodni državniki, se razlikujejo samo v gotovih odtentkih. To odgovarja notranjemu in zunanemu položaju držav, ki jih predstavljajo in v imenu katerih govorijo. Ti otenki so posledica okolnosti, da dotične države svoje odnose nasproti osišen urejajo ali so jih uredile v raznih časovnih razdobjih. Določitev tempa tega razvoja se vedno prepušča preudarku države same, v čemer ima popolno svobodo.

Letalski boji nad Albanijo

Atene, 5. dec. AA. Renter: Po poročilu vrhovnega poveljstva letalskih sil v Grčiji so angleška letala izvršila celo vrsto bombardiranj v Albaniji, zlasti pa v pokrajini Epelejnja. Prav tako so letala bombardirala Santi Kvaranto, kjer so angleška letala napadla tudi neki

z dne 1. decembra 1940 str. 8 pod gornjim naslovom objavimo sledečo izjavo: Podpisano upraviteljstvo I. drž. dekliske ljudske šole v Mariboru je pod zgornjim naslovom dne 1. decembra 1940 v Vašem cenjenem listu zvedelo, da je bila odposlana posebna spomenica na ministrstvo prosvete in to v imenu dotičnih ljudskih šol v Mariboru, na katerih so bili po kr. banski upravi ukiniti nekateri oddelki. Imenovana je v članku tudi I. drž. dekliska ljudska šola v Mariboru. Ker podpisano upraviteljstvo za to spomenico sploh ni vedelo, sledi, da spomenica nikakor ni mogla biti vložena tudi v imenu vodstva I. drž. dekliske ljudske šole. — Maribor, dne 1. decembra 1940. — Upraviteljstvo I. drž. dekliske ljudske šole v Mariboru.

m Nove določbe o brutto zaslužku. Za področje okrajnega načelstva Maribor — desni breg — so dovoljeni v prodaji blaga na drobno sledeči najvišji brutto zaslužki: za modro galico 10, za premog pri prodaji od vagona na železniški postaji 5, pri prodaji iz trgovine 15, opeka zidna ali strešna 15, lesni gradbeni material 20 odstotkov. Ti najvišji dopustni zaslužki so stopili v veljavo 1. decembra.

m Smrtna kosa. V Wilsonovi ulici 13 je umrl 46 letni višji poštni kontrolor Jožko Cernovšek. — V bolnišnici je ugrabila smrt 43 letno soprogo železničarja Rozo Gaisa. Naj počivata v miru.

m Šahovske novice. Na šahovskem brztturnirju Šk Vidmar za prvenstvo meseca decembra je zasedel prvo mesto Kukovec z 10 točkami od 12 možnih; drugi je Certalič z 9 in pol, 3. in 4. mesto si delita Reinsberger in Peče z 9, sledijo Marvin 8 in pol, Kuster 8, Gerželj 6 in pol, Smole 6, Jaušovec 4 in pol, Lukeš B. 4. Razboršek in Fičko 2 in Dobošič brez točke. — V kratkem se prične božični šahovski turnir za prvenstvo Maribora, ki se bo igral v kavarni Astoria.

m Davčne zadeve. Razpored pridobnine in davka na poslovni promet za leto 1940 je razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezanecem pri tukajšnji davčni upravi do vključno 11. t. m.

m V življenjski nevarnosti sredi Drave. Pri Sp. Vižingi obratuje preko Drave brod, last za druge Sp. Vižingi. Brod služi le za prevažanje potnikov. Kot prevozniški je bil nastavljen 24 letni Ivan Verber. Na tem brodu bi se bila te dni skoraj pripetila huda nesreča. Čoln je bil namreč že star in je zajemal vodo. K brodniku so prišli trije potniki in ga prosili, da jih prepelje preko Drave. Čoln je bil poln vode. Zato so ga najprej izpraznili, nato pa odrinili. Čim so bili nekaj metrov od brega, je brodnik opazil, da je voda začela močno vdirati v čoln. Tega se je tako ustrašil, da je skočil v vodo in odplaval k bregu, potnike pa prepuštil usodi. Deroči tok Drave je čoln gnal proti sredini reke. Potniki, ki niso znali plavati, so storili, kar so mogli, da so prevozili preko Drave. To se jim je tudi posrečilo, še preden je voda čoln do kraja zalila. Potnike je rešila le sreča. Da je voda vdirala hitreje, bi najbrž postali žrtve dravskih valov.

Turško stališče

Ankara, 5. dec. m. Glede razvoja nadaljnega položaja so se v Ankari mogle dobiti tele informacije:

1. Zelja Sovjetske zveze je izražena v odločni obliki, da se v nobenem primeru spor ne razširi na Balkan. Sovjeti so povzeli korake v vseh državah, od kjer bi lahko nastopila kaka nevarnost.

2. Odnosi med Nemčijo in Turčijo so se pričeli kristalizirati v prirščnem sodelovanju, in sicer po vrnitvi poslanika von Papena v Ankaro. V Ankari ne prikrivajo prepričanja, da je odstranjena nevarnost nemške podpore Italiji v Grčiji. V Ankari so prepričani, da Nemčija dela z vsemi silami, da se čim prej konflikt likvidira.

3. Izjavo, ki jo je dajala bolgarska vlada, kakor tudi izjavo Nemčije, da ni nobene potrebe, da bi se balkanske države priptegnile v novi osišeni blok, so v Ankari sprejeli z zadovoljstvom.

italijanski rušilec. Poročilo pravi, da so angleška letala ta rušilec poškodovala.

Grki zanikajo

Atene, 5. dec. AA. Atenska agencija: Mornariško ministertvo demantira vest italijanskega uradnega poročila št. 189, ki pravi, da je italijanska podmornica Delfino 29. novembra potopila v Egejskem morju neko grško kontrolno torpedovko.

Novi egiptovski vojni minister

Kairo, 5. dec. AA. Reuter: S kr. ukazom je bil za vojnega ministra postavljen Hasan Bey Sadek.

Drobne novice

Bukarešta, 5. dec. m. TCP. Predsednik romunske vlade Antonescu je sprejel vojaškega skupinskega vodja Lorenza, ki je vodil akcijo za preselitev Nemcev iz Besarabije. Lorenz je izrazil najtoplejšo zahvalo generalu Antonescu za usluge. Istočasno je Lorenz izročil generalu Antonescu 10 milijonov lejev kot podporo za po potresu prizadete.

Bukarešta, 5. dec. m. TCP. Snoči je bila pod predsedstvom Antonesca seja ministrskega sveta, na kateri sta general Antonescu in zunanji minister Sturdza obširno poročala o zunanjem in notranjopolitičnem položaju. Z Jugoslavijo se bodo v kratkem pričela pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe in ureditev izmenjave blaga.

Budimpešta, 5. decembra. m. TCP. Po sklepih budimpeštanskega župana se bo v Budimpešti enkrat tedensko po vseh domovih moralo kuhati samo eno jed. Odlok je bil izdan zaradi varčevanja. Rim, 5. decembra. m. TCP. Po vesteh iz New Yorka je radijska postaja Mackay ujela SOS klice grške tovarne ladje »Tajgetos« (4500 br. reg. ton). Ladja je bila na poti iz USA v Anglijo. Druge podrobnosti niso znane.

Tokio, 5. dec. DNB. V navzočnosti celotne vlade, diplomatskega zbora in velikega števila odličnikov so zjutraj v Hibija parku svečano pokopali velikega japonskega državnika kneza Sajonija. Na vsem japonskem so današnji dan proglasili za dan žalosti in na vseh hišah so bile obešene zastave na pol droga.

